

**LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJOS
2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

2023
Vilnius

TURINYS

VADOVO PRANEŠIMAS	2
I SKYRIUS. STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS	3
Strateginio tikslo 08-001-04 „Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą“ įgyvendinimas	3
Strateginio tikslo 08-001-01 „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“ įgyvendinimas	4
Veiklos tikslo 08-001-11/08-002-11 „Užtikrinti nacionalinio profesionaliojo meno įvairovę, kultūros infrastruktūros modernizavimą (tęstiniai projektai) ir kultūros ir meno projektų finansavimą“ įgyvendinimas	4
Veiklos tikslo 08-003-12 „Siekti efektyvaus kultūros politikos formavimo, gerinant sąlygas kultūros plėtrai“ įgyvendinimas	5
II SKYRIUS. PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS	6
Programos 08-001 „Kultūra ir kūrybingumas“ įgyvendinimas	11
Pažangos uždavinio 08-001-04-01 „Skatinti gyventojus dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros“ įgyvendinimas	11
Pažangos uždavinio 08-001-04-02 „Gerinti sąlygas kuriantiems Lietuvoje ir didinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje“ įgyvendinimas	15
Pažangos uždavinio 08-001-04-05 „Stiprinti istorinės atminties aktualizavimą visuomenėje“ įgyvendinimas	19
Pažangos uždavinio 08-001-04-06 „Atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą ir didinti jo naudojimą visuomenės poreikiams“ įgyvendinimas	20
Pažangos uždavinio 08-001-04-07 „Didinti lietuvių kalbos aktualumą globalizacijos ir technologinių pokyčių kontekste“ įgyvendinimas	22
Pažangos uždavinio 08-001-01-09 „Didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą“ įgyvendinimas	23
Tęstinės veiklos uždavinio 08-001-11-01 „Užtikrinti nacionalinio profesionaliojo meno įvairovę ir sklaidą“ įgyvendinimas	24
Tęstinės veiklos uždavinio 08-001-11-02 „Užtikrinti kultūros infrastruktūros modernizavimą“ įgyvendinimas	25
Programos 08-002 „Lietuvos kultūros taryba“ įgyvendinimas	27
Tęstinės veiklos uždavinio 08-002-11-03 „Užtikrinti meno sričių raidą ir sklaidą“ įgyvendinimas	27
Tęstinės veiklos uždavinio 08-002-11-04 „Užtikrinti kultūros programų įgyvendinimą“ įgyvendinimas	27
Tęstinės veiklos uždavinio 08-002-11-05 „Užtikrinti kokybišką ekspertinį projektų vertinimą, kultūros tyrimų vykdymą ir Lietuvos kultūros tarybos veiklą“ įgyvendinimas	27
Programos 08-003 „Kultūros ministerijos valdymo programa“ įgyvendinimas	28
Tęstinės veiklos uždavinio 08-003-12-01 „Užtikrinti kultūros politikos formavimo efektyvumą“ įgyvendinimas	28
III SKYRIUS. VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ IR VALSTYBĖS KONTROLIUOJAMŲ VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ VEIKLOS REZULTATAI	29

VADOVO PRANEŠIMAS

Rusijos karinė agresija prieš Ukrainą tapo didžiausiu 2022 metų iššūkiu tiek Lietuvos visuomenei, tiek tarptautinei bendruomenei, priminusi kultūros, vienybės ir susitelkimo svarbą.

Didžiojamės Lietuvos kultūros sektoriumi, nuo pat karo pradžios reiškusiu Ukrainai ir jos žmonėms įvairiapusį palaikymą, apimančią ne tik moralinę, bet ir finansinę paramą, bendrus meno, kultūros projektus. Į Lietuvą atvykusiems Ukrainos kultūros ir meno atstovams buvo skiriamos stipendijos (iš viso skirtos 142 stipendijos, išmokėta per 245 tūkst. eurų), aktyviai bendradarbiauta su Ukrainos kultūros įstaigomis organizuojant jų gastroles po Lietuvą, prisidedant prie kultūros vertybių apsaugos, teikiant materialinę ir humanitarinę pagalbą, prigludžiant pabėgėlius. Paminėtina ir tai, kad Lietuvos kultūros ir meno įstaigos atvėrė savo duris visiems Ukrainos karo pabėgėliams.

Tarptautiniuose formatuose reiškėme paramą Ukrainai, pabrėždami būtinybę padėti apsaugoti jos kultūros paveldą, kėlėme klausimą šalinti Rusiją iš pirmininkavimo UNESCO Pasaulio paveldo komitetui. Aktyviai dirbome didindami informacinės erdvės atsparumą – nuosekliai siekėme blokuoti rusiškus TV kanalus visoje ES teritorijoje, taip pat užkertant kelią ir kitoms informacinėms grėsmėms.

Ypatingai džiaugiamės sėkmingai įgyvendinta „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ programa, kuri suteikė unikalią galimybę plėtoti kultūrinį turizmą ir stiprinti Kauno ir Lietuvos kultūrinį įvaizdį Europoje ir už jos ribų. Skirta nemažai dėmesio Ukrainai: Kaune surengta penktoji Ukrainos šiuolaikinio meno trienalė „Ukraine! Unmuted“, Kauno centriniam pašte atidaryta bendradarbystės erdvė Ukrainos kūrėjams ir menininkams „CulturEUkraine“. Sėkmingai įgyvendintas projektas sutelkė bei aktyviai įtraukė vietos bendruomenę, priminė bendraeuropietiškas vertybes. Perduodami estafetę 2023 m. Europos kultūros sostinėms kvietėme tęsti Lietuvos pradėtą misiją pasidalinti savo scena su Ukrainos menininkais.

Džiaugiamės Lietuvos kūrėjų tarptautiniais pasiekimais ir įvertinimais. Metai buvo ypatingi Lietuvos kino industrijai, ne vienas kino kultūros atstovas bei jų kūriniai buvo įvertinti tarptautiniuose festivaliuose ir apdovanojimuose. Išskirtinas rusų agresorių nužudyto režisieriaus Manto Kvedaravičiaus filmas „Mariupolis 2“, kuris buvo pripažintas geriausiu Europos dokumentiniu filmu. Ir toliau ypatingai sėkmingai per pasaulį garsindama Lietuvos vardą skrieja muzikos, vizualaus meno, literatūros, teatro ir kitų meno atstovų kūryba. Taip pat didelio atgarsio Lietuvoje ir užsienyje sulaukė sėkmingai įgyvendinta „Jonas Mekas – 100!“ programa.

Nepamiršome ankstesnių įsipareigojimų Lietuvos kultūros sektoriaus sąlygų gerinimui. Tobulinome kultūros sektoriaus teisinį reguliavimą, siekdami mažinti biurokratiją, įvesti aiškesnę finansavimo sistemą, suvienodinti vadovų kadencijų modelius, taip pat siekdami didesnio NVO įtraukimo, įvairių formų bendradarbiavimo ir betarpiško tarimosi su sektoriumi dėl kultūros politikos sprendimų. Parengėme Dainų švenčių, Kultūros centrų, Profesionaliojo scenos meno, Muziejų, Mecenavimo įstatymų naujas redakcijas, taip pat Bibliotekų, Archyvų įstatymų pakeitimus, Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimus, įtvirtinančius naują žiniasklaidos rėmimo modelį kuriant naują Medijų rėmimo fondą. Pradėta rengti nauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo redakcija ir Kultūros politikos pagrindų įstatymas.

Nuosekliai didiname lėšas kultūros ir meno darbuotojų atlyginimams. 2022 m. šiam tikslui papildomai buvo skirta daugiau nei 14,5 mln. eurų, 2023 m. – dar net 34 mln. eurų, iš jų 6,1 mln. – įgyvendinant horizontalius sprendimus, bendrai didinančius darbuotojų pajamas. Tikimės, kad kartu su savivaldos indėliu kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokestis 2023 m. vidutiniškai galės didėti beveik 19 procentų, mažėjant jų atlyginimų atotrūkiui nuo vidutinio šalies darbo užmokesčio.

Džiaugiamės ir dėl po COVID-19 pandemijos ribojimų į kultūros renginius, parodas ir ekspozicijas grįžtančiais lankytojais. Tinkamos valstybės pagalbos priemonės sąlygojo, kad kultūros įstaigos atstatė, o dalis ir ženkliai viršijo lankytojų ir pajamų srautus. Teikta pagalba sprendžiant padidėjusių elektros ir šildymo kainų problemą, sudarytos galimybės pasinaudoti valstybės skiriamomis subsidijomis, priimti sprendimai dėl nuolatinės 9 procentų PVM lengvatos visų rūšių meno ir kultūros įstaigų, meno ir kultūros renginių lankymui, el. knygoms ir el. neperiodiniams informaciniams leidiniams. Na, o 2023 m. valstybės biudžete numatytos papildomos lėšos valstybės kultūros įstaigoms energetinių išteklių, prekių ir paslaugų brangimui amortizuoti.

I SKYRIUS

STRATEGINIŲ IR VEIKLOS TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

Strateginio tikslo 08-001-04 „Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą“ įgyvendinimas

1 lentelė. Strateginio tikslo 08-001-04 „Stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą“ poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektina poveikio rodiklio reikšmė (2022 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2020 m.	2021 m.	2022 m.		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
E-08-001-04-01 Gyventojų, kurie patys aktyviai dalyvauja kultūrinėse veiklose, dalis (procentai)	45,4 (2020)	45,4	-	-	48,1	47,9	50,0
E-08-001-04-02 Gyventojų, kurie per pastaruosius 12 mėn. vartojo bent 4 kultūros produktus / naudojami kultūros paslaugomis gyvai, dalis (procentai)	52,0 (2020)	52,0	-	-	53,9	53,5	55,0
E-08-001-04-03 Įveiktųjų kultūros paveldo objektų dalis (procentai)	25,0 (2019)	-	26,0	30,0	27,0	30,0	35,0

Šaltiniai: 2020 m. atlikto tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ ataskaita¹, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos duomenys

Strateginio tikslo sėkmingai siekta įgyvendinant jam skirtus pažangos uždavinius, pažangos priemonės ir tęstinės veiklos priemonės, prisidedančias prie pažangos. Įgyvendinta pirmoji pažangos priemonė „Kultūrinės edukacijos sistemingas integravimas į formalųjį ir neformalųjį ugdymą“ – sukurta, įdiegta ir kultūros paso paslaugų teikėjų ir gavėjų jau naudojama Kultūrinės edukacijos informacinė sistema. Startavo dar dviejų pažangos priemonių veiklos, parengtos naujos pažangos priemonės, sėkmingai įgyvendintos tęstinės veiklos priemonės, prisidedančios prie pažangos.

Siekiant mažinti kultūrinę atskirtį Lietuvos regionuose, didinti aukšto meninio lygio aktualios lietuviškos ir tarptautinės kultūros pasiekiamumą, didinti scenos meno bei muziejų projektų prieinamumo dažnumą regionų gyventojams, suteikti naujų gebėjimų savivaldybių muziejų darbuotojams pradėti įgyvendinti scenos meno ir muziejų kolekcijų mobilumo projektai regionuose (tai pažangos priemonės „Aukštos meninės vertės, įvairaus ir įtraukaus kultūros turinio prieinamumo didinimas“ veiklos). Projektai orientuoti į toliau nuo didžiųjų miestų nutolusias teritorijas, rajonų centrus su mažiau išvystyta kultūros infrastruktūra.

Pradėta įgyvendinti ir pažangos priemonė „Investicijos į kultūros išteklių skaitmeninimą ir prieinamumą“. Atlikta analizė leido pasirinkti geriausią plano „Naujos kartos Lietuva“ kultūros išteklių skaitmeninimui skirtų investicijų panaudojimo alternatyvą. Bus sukurta integruota prieiga prie skaitmeninio ir suskaitmeninto kultūros turinio – e.kultūra platforma, kuri užtikrins tiek kultūros išteklių išsaugojimą ateities kartoms, tiek bus didinamas kultūros išteklių ir paslaugų prieinamumas visiems besidomintiems vartotojams nepriklausomai nuo jų buvimo vietos.

Plačiai konsultuojantis su socialiniais partneriais, atminties institucijomis sutarta dėl geriausio veiklų rinkinio padėsiančio efektyviausiai įgyvendinti pažangos priemonę „Istorinės atminties komunikacijos turinio ir formų aktualizavimas“. Šios pažangos priemonės veiklų projektais bus siekiama atnaujinti muziejų ekspozicijas taip formuojant istorinę savimonę, skatinti visuomenę dalyvauti pažinimo procese, taip pat panaudoti nematerialų kultūros paveldą kaip resursas komunikuojant istorinės atminties temomis, skleidžiant ir puoselėjant gyvąją tradiciją. Taip pat planuojami projektai, aktualizuosiantys Lietuvos Sąjūdžio palikimą šiuolaikinėje visuomenėje.

¹ Tyrimas atliekamas kas trejus metus. Aktualias faktines rodiklio reikšmes galima bus įvertinti 2023 m.

Strateginio tikslo 08-001-01 „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“ įgyvendinimas

2 lentelė. Strateginio tikslo 08-001-01 „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“ poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektinga poveikio rodiklio reikšmė (2022 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2020 m.	2021 m.	2022 m.		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
E-08-001-01-01 Kultūros sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama pridėtine verte (procentai)	2,17 (2019)	2,08	1,99	-	2,4	3,0	3,5

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės duomenys²

Prie strateginio tikslo siekimo sėkmingai prisidedama įgyvendinant jam skirtą pažangos uždavinį „Didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą“. Kultūros ir kūrybinėms industrijoms (KKI) paskirstytas 15 mln. eurų React-EU finansavimas.

Nuosekliai konsultuojantis su socialiniais partneriais sutarta dėl geriausio veiklų rinkinio pažangos priemonės „KKI plėtra, skatinanti konkurencingumą ir pridėtinės vertės kūrimą“ įgyvendinimui, sudarant prielaidas kurti būtent specifinius KKI poreikius atliepančias, į kūrėją, kaip pagrindinę tikslinę grupę, orientuotas ir pačių KKI augimą ir transformaciją skatinančias priemones. Įgyvendinant priemonę bus kuriami ir vystomi reikiami KKI pajėgumai kurti aukštos pridėtinės vertės ir konkurencingus produktus bei inovatyvias KKI, taip pat ir socialines paslaugas, vystomi KKI technologiniai, organizaciniai ir infrastruktūros resursai, atsižvelgiant į globalizacijos, skaitmenizacijos ir pandemijos iššūkius, plėtojama KKI tinklaveika, tarptautinis ir tarpsektorinis bendradarbiavimas, skatinant tarptautinį KKI konkurencingumą. Priemone taip pat bus skatinamas kompetencijų ir gebėjimų efektyviai plėtoti ir naudoti KKI potencialą ir susijusių su rinkų pažinimu, eksporto plėtos, inovacijų ir verslo sprendinių diegimu ugdytas bei finansavimo šaltinių prieinamumo didinimas.

Veiklos tikslo 08-001-11/08-002-11 „Užtikrinti nacionalinio profesionaliojo meno įvairovę, kultūros infrastruktūros modernizavimą (tęstiniai projektai) ir kultūros ir meno projektų finansavimą“ įgyvendinimas

3 lentelė. Veiklos tikslo 08-001-11/08-002-11 „Užtikrinti nacionalinio profesionaliojo meno įvairovę, kultūros infrastruktūros modernizavimą (tęstiniai projektai) ir kultūros ir meno projektų finansavimą“ poveikio rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siektinga poveikio rodiklio reikšmė (2022 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2020 m.	2021 m.	2022 m.		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
E-08-001-11-01 Gyventojų pasitenkinimas scenos menų paslaugų prieinamumu (procentai)	58,9 (2020)	58,9	-	-	55,9	Netaikoma	Netaikoma
E-08-001-11-02 Gyventojų pasitenkinimas vizualiojo meno, dizaino bei architektūros parodų ir renginių prieinamumu (procentai)	60,7 (2020)	60,7	-	-	60,9	Netaikoma	Netaikoma

² 2022 m. duomenys turėtų būti skelbiami 2023 m. gruodžio mėn.

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siekta poveikio rodiklio reikšmė (2022 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2020 m.	2021 m.	2022 m.		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
E-08-001-11-03 Gyventojų pasitenkinimas kino filmų prieinamumu (procentai)	78,5 (2020)	78,5	-	-	79,8	Netaikoma	Netaikoma
E-08-002-11-01 Kultūros ir meno projektų finansavimo poreikio tenkinimas (finansuotiems kultūros ir meno projektams skirtos ir prašomos lėšų sumos santykis) (procentai)	-	65,0	62,0	68,0	62,0	Netaikoma	Netaikoma

Šaltiniai: 2020 m. atlikto tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ [ataskaita](#)³, Lietuvos kultūros tarybos duomenys

Veiklos tikslo nuosekliai siekiama įgyvendinant jam skirtus tęstinės veiklos uždavinius nacionalinio profesionaliojo meno įvairovei, kultūros infrastruktūros modernizavimo bei kultūros ir meno projektų finansavimui užtikrinti.

Veiklos tikslo 08-003-12 „Siekti efektyvaus kultūros politikos formavimo, gerinant sąlygas kultūros plėtrai“ įgyvendinimas

4 lentelė. 12 veiklos tikslo „Siekti efektyvaus kultūros politikos formavimo, gerinant sąlygas kultūros plėtrai“ rodikliai

Poveikio rodiklis (matavimo vienetai)	Pradinė poveikio rodiklio reikšmė (metai)	Faktinės poveikio rodiklio reikšmės			Siekta poveikio rodiklio reikšmė (2022 metai)	Nacionaliniame pažangos plane nustatytos siektinos poveikio rodiklio reikšmės	
		2020 m.	2021 m.	2022 m.		2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8
R-08-003-12-01 XVIII LRV programos nuostatų įgyvendinimo plano vykdymas (kaupiamieji procentai)	-	-	-	41,0	47,0	Netaikoma	Netaikoma

Šaltinis: Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos duomenys

Veiklos tikslo nuosekliai siekiama įgyvendinant jam skirtą tęstinės veiklos uždavinį „Užtikrinti kultūros politikos formavimo efektyvumą“, vykdant Vyriausybės programą ir jos nuostatų įgyvendinimo planą, Vyriausybės 2021–2024 m. teisėkūros planą, taip pat įgyvendinant tęstinės veiklos priemones, susijusias su 2014–2021 m. Europos ekonominės erdvės (EEE) finansinio mechanizmo, 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programų administravimu, įskaitant programų kultūros srities viešinimą ir vertinimą.

³ Tyrimas atliekamas kas trejus metus. Aktualias faktines rodiklio reikšmes galima bus įvertinti 2023 m.

II SKYRIUS PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMAS

5 lentelė. Valstybės veiklos srityse įgyvendinamos programos, pažangos ir tęstinės veiklos uždaviniai, jų asignavimai ir kitos lėšos bei poveikio rodikliai

Valstybės veiklos sritis, programos pažangos arba tęstinės veiklos uždavinys, poveikio rodiklis		Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymas, proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
kodas	pavadinimas	2022 m.	2022 m.	2022 m.		2020 m.	2021 m.	2022 m.	2022 m.	2022 m.	2025 m.	2030 m.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
08	KULTŪRA IR VISUOMENĖS INFORMAVIMAS											
08-001	Kultūra ir kūrybingumas											
08-001-04-01 (P)	Skatinti gyventojus dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros	19082,5	17368,9	91,0	17368,9							
E-08-001-04-01-01	Gyventojų, esančių mažiau palankiame kultūriniam kontekste, dalyvaujančių kultūrinėse veiklose, dalis (procentai) ⁴					6,6	-	9,8	-	-	9,9	12
E-08-001-04-01-02	Privačių namų ūkių galutinių vartojimo išlaidų laisvalaikiui ir kultūrai dalis nuo visų išlaidų (procentai) ⁵					7,5	7,6	8,4	-	-	9,4	10
E-08-001-04-01-03	Kultūros įstaigų pajamos, gaunamos iš fizinių ir privačių juridinių asmenų paramos (mln. eurų) ⁶					5,180	4,534	5,200	-	-	6,000	7,000
E-08-001-04-01-04	Gyventojų, kurie yra dalyvavę mecenatystės, labdaros, savanorystės, bendruomeninėje veikloje, dalis (procentai) ⁴					20,9	-	22,8	-	-	22,7	25,0
E-08-001-04-01-05	Kultūros paslaugų tolygumas ir prieinamumas regionų gyventojams (procentai) ⁷					74,0	-	-	-	-	87,0	95,0

⁴ Šaltinis: 2020 m. atlikto tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ [ataskaita](#). Tyrimas atliekamas kas trejus metus. Aktualias faktines rodiklio reikšmes galima bus įvertinti 2023 m.

⁵ Šaltinis: Eurostat [duomenys](#). 2022 m. duomenys turėtų būti skelbiami 2023 m. pabaigoje.

⁶ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės [duomenys](#). 2022 m. duomenys turėtų būti skelbiami 2023 m. rugsėjo mėn.

⁷ Numatoma tyrimą, kurio apimtyje bus apskaičiuojama šio rodiklio reikšmė, atlikti 2024 m., remiantis 2023 m. faktiniais duomenimis. 2022 m. reikšmė nebuvo planuojama.

Valstybės veiklos sritis, programos pažangos arba tęstinės veiklos uždavinys, poveikio rodiklis		Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymas, proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2020 m.	2021 m.				2022 m.	2022 m.
kodas	pavadinimas	2022 m.	2022 m.	2022 m.		7	8	9	10	11	12	13
1	2	3	4	5	6							
E-08-001-04-01-06	Visuomenės informavimo priemonių naudojimo raštingumo lygis (procentai) ⁸					-	48,7	-	-	-	41,3	47
08-001-04-02 (P)	Gerinti sąlygas kuriantiems Lietuvoje ir didinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje	6854,5	6442,7	94,0	6442,7							
E-08-001-04-02-01	Užimtųjų privačiame ir nevyriausybiname kultūros sektoriuose dalis nuo visų užimtųjų (procentai) ⁹					1,0	0,9	0,62	-	-	0,7	0,8
E-08-001-04-02-02	Viešojo sektoriaus kultūros darbuotojų VDU atitiktis šalies viešojo sektoriaus vidurkiui (procentai) ¹⁰					74,8	75,0	80,0	76,1	95 %	<i>Netaikoma</i>	<i>Netaikoma</i>
E-08-001-04-02-03	Menų studijų kryptių studentų grupės dalis nuo visų studentų (procentai) ¹¹					4,7 (2020– 2021)	4,8 (2021– 2022)	4,7 (2022– 2023)	5,1 (2022– 2023)	108,5 %	5,0	5,5
E-08-001-04-02-04	Kūrinių autorių pajamos, gaunamos už autorinių kūrinių naudojimą (mln. eurų)					11,312	13,172	11,720	-	-	12,886	14,058
E-08-001-04-02-05	Lietuvos kūrėjų ir organizacijų, gavusių svarbiausius tarptautinius apdovanojimus kultūros srityje, skaičius (kaupiamieji vienetai)					3,0	4,0	5,0	5,0	100 %	15,0	25,0
08-001-04-05 (P)	Stiprinti istorinės atminties aktualizavimą visuomenėje	37842,3	31115,9	82,2	31115,9							
E-08-001-04-05-01	Visuomenės dalis, dalyvaujanti istorinės atminties įprasminimo renginiuose ir kaip vertybę puoselėjanti pilietinį ir tautinį tapatumą (procentai) ¹²					37,6	-	42,7	-	-	42,7	46,0
E-08-001-04-05-02	Gyventojų pasitenkinimas muziejų paslaugų kokybe (procentai) ¹²					66,0	-	71,9	-	-	<i>Netaikoma</i>	<i>Netaikoma</i>

⁸ Šaltinis: 2021 m. atlikto tyrimo „Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo lygio pokyčio tyrimas“ [ataskaita](#). Tyrimas atliekamas kas trejus metus. Aktualias faktines rodiklio reikšmes galima bus įvertinti 2024 m.

⁹ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys. 2022 m. duomenys dar nėra paskelbti.

¹⁰ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės [duomenys](#). 2020–2021 m. rodiklis apskaičiuotas remiantis atitinkamų metų IV ketv. faktiniais duomenimis, o 2022 m. – III ketv. faktiniais duomenimis. 2022 m. IV ketv. duomenys dar nėra paskelbti.

¹¹ Šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos [duomenys](#). 2022–2023 mokslo metų duomenys negalutiniai.

¹² Šaltinis: 2020 m. atlikto tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ [ataskaita](#). Tyrimas atliekamas kas trejus metus. Aktualias faktines rodiklio reikšmes galima bus įvertinti 2023 m.

Valstybės veiklos sritis, programos pažangos arba tęstinės veiklos uždavinys, poveikio rodiklis		Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymas, proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2020 m.	2021 m.				2022 m.	2022 m.
kodas	pavadinimas	2022 m.	2022 m.	2022 m.	pradžios	7	8	9	10	11	12	13
E-08-001-04-05-03	Gyventojų pasitenkinimas bibliotekų paslaugų kokybe (procentai) ¹³					67,9	-	72,5	-	-	<i>Netaikoma</i>	<i>Netaikoma</i>
08-001-04-06 (P)	Atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą ir didinti jo naudojimą visuomenės poreikiams	49281,6	33709,0	68,4	33709,0							
E-08-001-04-06-01	Nematerialaus kultūros paveldo vertybių (įskaitant ir UNESCO vertybes) sąvade nustatytų ir pristatant visuomenei aktualizuotų vertybių skaičius (kaupiamieji vienetai)					32,0	45,0	51,0	55,0	108 %	70,0	95,0
08-001-04-07 (P)	Didinti lietuvių kalbos aktualumą globalizacijos ir technologinių pokyčių kontekste	935,0	906,6	97,0	906,6							
E-08-001-04-07-01	Gyventojų, kuriems vartoti lietuvių kalbą yra patrauklu, dalis (procentai) ¹³					61,3	-	66,0	-	-	66,1	66,3
08-001-01-09 (P)	Didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą	12478,0	2978,0	23,9	2978,0							
E-08-001-01-09-01	Kultūros sektoriaus sukuriama BVP dalis nuo visos šalies sukuriamo BVP (procentai) ¹⁴					2,17 (2017)	-	2,2	-	-	2,5	3
E-08-001-01-09-02	Audiovizualinių ir susijusių paslaugų eksportas (mln. eurų) ¹⁵					14,2	30,3	21,7	-	-	24	27,9
08-001-11-01 (T)	Užtikrinti nacionalinio profesionaliojo meno įvairovę ir sklaidą	49543,0	48613,6	98,1								
E-08-001-11-01-01	Gyventojų pasitenkinimas scenos menų paslaugų kokybe (procentai) ¹³					68,6	-	69,3	-	-	<i>Netaikoma</i>	<i>Netaikoma</i>
E-08-001-11-01-02	Gyventojų pasitenkinimas vizualiojo meno, dizaino bei architektūros parodų ir renginių kokybe (procentai) ¹³					60,5	-	63,8	-	-	<i>Netaikoma</i>	<i>Netaikoma</i>

¹³ Šaltinis: 2020 m. atlikto tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ ataskaita. Tyrimas atliekamas kas trejus metus. Aktualias faktines rodiklio reikšmes galima bus įvertinti 2023 m.

¹⁴ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys. Rodiklio faktinė 2020 m. reikšmė galės būti apskaičiuojama tik 2023 m. gruodžio mėn.

¹⁵ Šaltinis: Lietuvos Banko duomenys. Rodiklio faktinė 2022 m. reikšmė galės būti apskaičiuojama tik 2023 m. balandžio mėn.

Valstybės veiklos sritis, programos pažangos arba tęstinės veiklos uždavinys, poveikio rodiklis		Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymas, proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2020 m.	2021 m.	2022 m.	2022 m.	2022 m.	2025 m.	2030 m.
kodas	pavadinimas	2022 m.	2022 m.	2022 m.		7	8	9	10	11	12	13
E-08-001-11-01-03	Gyventojų pasitenkinimas kino filmų kokybe (procentai) ¹⁶					75,8	-	77,1	-	-	<i>Netaikoma</i>	<i>Netaikoma</i>
08-001-11-02 (T)	Užtikrinti kultūros infrastruktūros modernizavimą	59190,3	43594,1	73,7								
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		235207,2	184728,8	78,5	235207,2							
iš jo:												
1.1. valstybės biudžeto lėšos		135791,6	135082,2	99,5	135082,2							
1.2. bendrojo finansavimo lėšos		5533,0	3737,9	67,6	3737,9							
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos		72774,4	32988,1	45,3	32988,1							
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		21058,4	12870,9	61,1	12870,9							
2. Kiti šaltiniai, išskyrus valdomų įmonių lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)		0,0	0,0	-	0,0							
3. Valstybės valdomų įmonių lėšos		-	-	-	-							
4. Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos		-	-	-	-							
Iš viso 08-001 programai (1 + 2 + 3)		235207,2	184728,8	78,5								
08-002	Lietuvos kultūros taryba											
01-002-11-03 (T)	Užtikrinti meno sričių raidą ir sklaidą	6859,4	6831,5	99,6								
01-002-11-04 (T)	Užtikrinti kultūros programų įgyvendinimą	15740,6	15688,1	99,7								
01-002-11-05 (T)	Užtikrinti kokybišką ekspertinį projektų vertinimą, kultūros tyrimų vykdymą ir Lietuvos kultūros tarybos veiklą	1831,0	1823,8	99,6								
1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso		24431,0	24343,4	99,6								
iš jo:												
1.1. valstybės biudžeto lėšos		24431,0	24343,4	99,6								
1.2. bendrojo finansavimo lėšos		0,0	0,0	-								
1.3. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos		0,0	0,0	-								
1.4. pajamų įmokos ir kitos pajamos		0,0	0,0	-								

¹⁶ Šaltinis: 2020 m. atlikto tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ [ataskaita](#). Tyrimas atliekamas kas trejus metus. Aktualias faktines rodiklio reikšmes galima bus įvertinti 2023 m.

Valstybės veiklos sritis, programos pažangos arba tęstinės veiklos uždavinys, poveikio rodiklis		Asignavimai ir kitos lėšos (tūkst. Eur)				Poveikio rodiklių reikšmės						
		Planas (įskaitant patikslinimus)	Vykdymas	Plano įvykdymas, proc.	Vykdymas nuo pažangos uždavinio įgyvendinimo pradžios	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė		Siektina poveikio rodiklio reikšmė	Faktinė poveikio rodiklio reikšmė	Poveikio rodiklio pasiekimo proc.	Siektina poveikio rodiklio reikšmė	
						2020 m.	2021 m.	2022 m.	2022 m.	2022 m.	2025 m.	2030 m.
kodas	pavadinimas	2022 m.	2022 m.	2022 m.		7	8	9	10	11	12	13
1	2	3	4	5	6							
2.	Kiti šaltiniai, išskyrus valdomų įmonių lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)	0,0	0,0	-								
3.	Valstybės valdomų įmonių lėšos	-	-	-								
4.	Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos	-	-	-								
Iš viso 08-002 programai (1 + 2 + 3)		24431,0	24343,4	99,6								
08-003	Kultūros ministerijos valdymo programa											
08-003-12-01 (T)	Užtikrinti kultūros politikos formavimo efektyvumą	4897,0	4602,8	94,0								
1.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas, iš viso	4897,0	4602,8	94,0								
iš jo:												
1.1.	valstybės biudžeto lėšos	4310,0	4292,9	100,0								
1.2.	bendrojo finansavimo lėšos	70,7	27,6	39,0								
1.3.	Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos	516,3	282,3	55,0								
1.4.	pajamų įmokos ir kitos pajamos	0,0	0,0	-								
2.	Kiti šaltiniai, išskyrus valdomų įmonių lėšas (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos, nurodant atskirus šaltinius)	0,0	0,0	-								
3.	Valstybės valdomų įmonių lėšos	-	-	-								
4.	Valstybės kontroliuojamų viešųjų įstaigų lėšos	-	-	-								
Iš viso 08-003 programai (1 + 2 + 3)		4897,0	4602,8	94,0								
Iš viso 08 veiklos sričiai (1 + 2 + 3)		264535,2	213675,0	80,8								

08-001 programoje patikslintame asignavimų plane asignavimai metų eigoje didėjo, lyginant su nurodytais patvirtintame plane, nes buvo įkeltos 2021 m. pavaldžių įstaigų nepanaudotos viršplaninės pajamų įmokos.

08-001 ir 08-003 programose asignavimų panaudojimo nuokrypiai susidarė dėl mažiau nei planuota panaudotų 2014–2020 metų ES fondų investicijų lėšų užsitęsusių viešųjų pirkimų ir su jais susijusioms teisinėms ir administracinėms procedūroms, užsitęsusių vykdomų projektų veikloms dėl papildomų darbų, dokumentacijos tvarkymo, kitų šalių vėlavimo vykdyti įsipareigojimus. Tai nuo Kultūros ministerijos nepriklausančios aplinkybės.

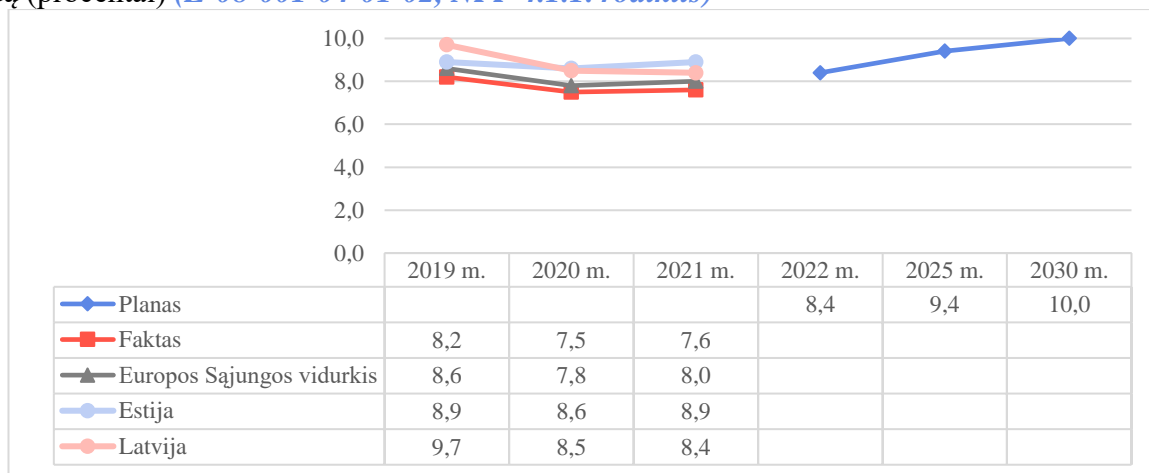
Programos 08-001 „Kultūra ir kūrybingumas“ įgyvendinimas

Pažangos uždavinio 08-001-04-01 „Skatinti gyventojus dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros“ įgyvendinimas

Uždaviniu siekiama spręsti kultūros paslaugų fizinio ir finansinio prieinamumo bei kokybės problemas, kurios prisideda prie kultūrinės atskirties didėjimo šalyje, trukdo piliečiams įgyti lygias galimybes gyventi turiningą kultūrinį gyvenimą. Taip pat siekiama sudaryti sąlygas formuoti kūrybingai asmenybei, stiprinti individualias kultūrinės kompetencijas integruojant kultūrinį ir kūrybinį turinį į formaliąją ir neformaliąją švietimo sistemą, formuoti kultūros paklausą, didinti jos svarbos suvokimą ir skatinti pačius gyventojus ir verslą prie jos aktyviai prisidėti.

Šio pažangos uždavinio, pradėto įgyvendinti 2022 m., apimtyje atliktų darbų ir pasiektų rezultatų poveikis galės būti išmatuojamas tik įsibėgėjus pažangos priemonių veiklų įgyvendinimui. Tuo tarpu pastarųjų metų uždavinio nustatytų stebėsenos rodiklių – Lietuvos gyventojų išlaidoms laisvalaikiui ir kultūrai (žr. 1 paveikslą) bei kultūros įstaigoms skiriamai paramai (žr. 2 paveikslą) – pokyčiams daugiau įtakos turėjo globalios tendencijos.

1 paveikslas. Privačių namų ūkių galutinių vartojimo išlaidų laisvalaikiui ir kultūrai dalis nuo visų išlaidų (procentai) (*E-08-001-04-01-02, NPP 4.1.1. rodiklis*)

Duomenų šaltinis: Eurostat duomenys¹⁷

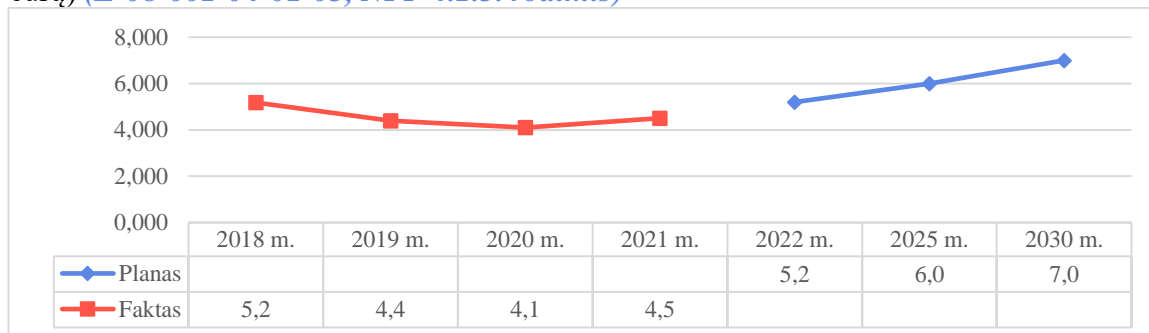
Privačių namų ūkių galutinių vartojimo išlaidų laisvalaikiui ir kultūrai dalis nuo visų išlaidų 2020 m., lyginant su 2019 m., sumažėjo 0,7 procentinio punkto, tai galima sieti su COVID-19 pandemijos ribojimais. 2021 m. palaipsniui juos laisvinant šių išlaidų dalies metinis augimas siekė 0,1 procentinio punkto. Labai panašios pokyčio tendencijos matomos ir vertinant ES vidurkį.

Tuo tarpu Estijos namų ūkių išlaidų dalis laisvalaikiui ir kultūrai 2020 m. mažėjusi tik 0,3 procentiniais punktais 2021 m. jau grįžo į ikipandeminį lygį (8,9 proc. 2019 m., 8,6 proc. 2020 m., 8,9 proc. 2021 m.). Latvijoje, kur metinis mažėjimas 2020 m. buvo ženklus – net 2,2 procentiniais punktais – išlaidų kultūrai dalis ir toliau mažėjo 2021 m. (9,7 proc. 2019 m., 8,5 proc. 2020 m., 8,4 proc. 2021 m.). Galima daryti prielaidą, kad išlaidų kultūrai lygio atsistatymui turėjo reikšmės skirtingas COVID-19 pandemijos valdymas bei taikytos skirtingos valstybės pagalbos priemonės, tačiau tikslioms priežastims atskleisti reikėtų stebėti tendencijas ilgesnį laikotarpį ir atlikti išsamų tyrimą.

Nors 2022 m. duomenys dar nepaskelbti, tikimasi, kad gyventojų išlaidos kultūrai 2022 m. lyginant su 2021 m. nebus sumažėjusios, nors dėl ekonominio ir geopolitinio neapibrėžtumo planuotų 8,4 proc., tikėtina, nepasieks.

¹⁷ 2022 m. duomenys turėtų būti skelbiami 2023 m. pabaigoje.

2 paveikslas. Kultūros įstaigų pajamos, gaunamos iš fizinių ir privačių juridinių asmenų paramos (mln. eurų) (*E-08-001-04-01-03, NPP 4.1.3. rodiklis*)

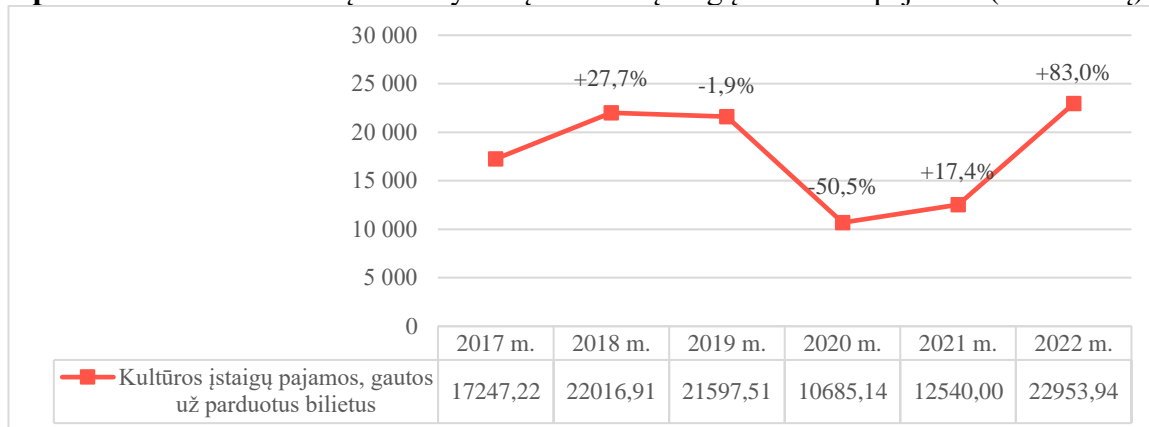
Duomenų šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės duomenys¹⁸

Vertinant fizinių ir privačių juridinių asmenų paramą, skiriamą kultūros įstaigoms, taip pat galima matyti sumažėjimą. 2021 m., lyginant su 2018 m., skirta parama buvo net 0,7 procentinio punkto mažesnė, o mažiausia parama per šį laikotarpį buvo skirta 2020 m. – tik 4,1 mln. eurų. Kadangi parama pradėjo mažėti dar 2019 m., negalime šio mažėjimo sieti tik su paskelbta pandemija ir įvestais ribojimais, tačiau 2021 m., palaiapsniui atveriant kultūros įstaigas, stebimas 0,4 procentinio punkto metinis augimas, todėl šio veiksnio įtaka gana reikšminga. Nors 2022 m. duomenys dar nepaskelbti, tikėtina, kad reikšmingas augimas gali būti ir nepasiektas – dėl Rusijos agresijos Ukrainoje 2022 m. nemažai gyventojų paramą skyrė pagalbos Ukrainai iniciatyvoms.

Tokios tendencijos rodo, kad gyventojų ir verslo išlaidos kultūrai reikšmingai priklauso nuo socialinės ir ekonominės aplinkos pokyčių, pasitikėjimo Lietuvos ekonomika, o kultūra gyventojams vis dar nėra prioritetinga prekė. Atsižvelgiant į šią problematiką Kultūros ministerija 2023 m. planuoja pradėti, o 2024 m. įgyvendinti plataus masto komunikacinę kampaniją skirtą paramos kultūrai skatinimui.

Tačiau taip pat pastebima, kad gyventojai noriai grįžta į kultūros įstaigas, lankosi ne tik nemokamuose renginiuose, parodose, bet ir patys skiria dalį savo pajamų kultūros paslaugoms įsigyti. 2022 m. nacionalinių ir valstybinių kultūros įstaigų uždirtos pajamos sudarė beveik 23 tūkst. eurų, 83 proc. daugiau nei 2021 m. (žr. 3 paveikslą) ir grįžo į ikipandeminį lygį.

3 paveikslas. Nacionalinių ir valstybinių kultūros įstaigų uždirtos pajamos (tūkst. eurų)

Duomenų šaltinis: Kultūros ministerijos duomenys

¹⁸ 2022 m. duomenys turėtų būti skelbiami 2023 m. rugsėjo mėn.

Svarbiausi veiklos rezultatai:***Pažangos priemonė 08-001-04-01-01¹⁹:***

1. Pradėti įgyvendinti muziejų kolekcijų mobilumo ir nacionalinių ir valstybinių teatrų ir koncertinių įstaigų mobilumo regionuose projektai, kurie skirti mažinti kultūros prieinamumo netolygumus tarp regionų.

2. Pradėtas tyrimas „Muziejai žmogaus gerovei“, kurio tikslas – parengti rekomendacijas dėl Lietuvos muziejų paslaugų, skirtų žmonėms su negalia, sistemos kūrimo, tobulinimo ir plėtros galimybių atlikimo. Tyrimo tarpinės ataskaitos rezultatai buvo pristatyti nacionalinių ir respublikinių muziejų vadovams ruošiantis pilotinių veiklų, skirtų muziejų prieinamumui asmenims su negalia užtikrinimui, įgyvendinimui 2023 m.

3. Pradėtas įgyvendinti projektas „Kultūra be kliūčių – kalbančios knygos“, kurio tikslas – užtikrinti individualius poreikius atitinkančio kultūros turinio prieinamumą žmonėms, gyvenantiems socialinėje, informacinėje ir skaitmeninėje atskirtyje. Siekiama įgalinti žmones, kurie dėl įvairių sveikatos sutrikimų negali skaityti įprasto spausdinto teksto, naudotis prieinamų formatų informacijos ištekliais (tarp jų, ir garso formato informacija). Parengta tikslinei auditorijai skirta skaitmeninio raštingumo ir pritaikyto formato informacijos išteklių naudojimo mokymų programa „Patirčių valdymo standartas“, įsigytos priemonės mobiliųjų mokymų organizavimui ir vykdymui, sukurtos dvi Virtualiosios garsinių knygų bibliotekos [ELVIS](#) mobiliosios aplikacijos, palengvinančios naudojimąsi el. leidiniais, pritaikytai asmenims, negalintiems skaityti įprasto spausdinto teksto. Įsigyta 2 100 specialių grotuvų bei leidinių įrašymui reikalingų laikmenų, atitinkančių tikslinės auditorijos gebėjimus. Mokymų organizavimui atokiausiuose regionuose įsigyta transporto priemonė su visa mokymams organizuoti reikalinga aplinka ir įranga. 2023–2028 m. visuose Lietuvos miesteliuose ir kaimuose planuojama organizuoti mobilius tikslinei auditorijai skirtus mokymus.

4. Plėtota tarpbibliotekinio abonemento – knygų dalijimosi tarp šalies bibliotekų – paslauga, leidžianti nemokamai skolintis norimą knygą ar leidinį užsisakyti iš kitos bibliotekos.

5. Pasirašytas susitarimas su 27 savivaldybėmis ir Aplinkos ministerija dėl „Procento kultūrai“. Tai bendras išipareigojimas naujos statybos ar rekonstruojamuose visuomeniniuose pastatuose įvertinti galimybę numatyti lėšų specialiai šiems pastatams skirtiems meno ar dizaino kūriniams sukurti ar įsigyti.

Pažangos priemonė 08-001-04-01-02²⁰:

6. Baigtas įgyvendinti projektas „Kultūrinės edukacijos sistemos modernizavimas“²¹, kurio metu sutelktas didelis kultūros edukatorių ratas bei sukurta ir pristatyta nauja kultūrinės edukacijos informacinė sistema. [KEIS](#) sukurta naudojant blokų grandinės technologiją (angl. *blockchain*). Ši inovacija užtikrina didesnę skaidrumą, duomenų prieinamumą esamuju laiku, sumažina administracinę naštą tiek mokytojams, tiek kultūrinės edukacijos paslaugų teikėjams.

Pažangos priemonė 08-001-04-01-03²²:

7. Pradėtas įgyvendinti E-kultūros projektas, kurio tikslas – pasinaudojant skaitmeniniais sprendimais atverti ir pakartotinai panaudoti kultūrinį ir kultūros paveldo turinį. Šio projekto metu planuojama finansuoti ir kultūros išteklių skaitmeninimo, prieinamumo užtikrinimo ir sklaidos projektus. Jau pasirašyta sutartis dėl Elektroninio archyvo informacinės sistemos ([EAIS](#)) modernizavimo, sukuriant galimybę priimti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių nuolat saugotinus informacinių sistemų įrašus užtikrinant jų prieinamumą vartotojams.

Tęstinė veikla²³:

8. Siekiant Kultūros paso paslaugų įvairovės, kokybės ir prieinamumo gerinimo, atnaujinta Kultūros paso koncepcija ir Kultūros paso administravimo ir finansavimo tvarkos aprašas: išplėsta

¹⁹ Priemonės apimtyje įgyvendinti šie XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano (LRV PNĮP) veiksmai: 2.2.3., 2.4.1., 2.4.2., 2.4.3., 2.4.6.; vykdomi: 2.1.5., 2.2.4., 2.2.5., 2.2.8.

²⁰ Priemonės apimtyje įgyvendinti šie LRV PNĮP veiksmai: 2.1.1., 2.1.2., 2.3.2.

²¹ Projekto ataskaita skelbiama <https://ibiblioteka.lt>.

²² Priemonės apimtyje vykdomi šie LRV PNĮP veiksmai 2.1.7., 2.2.4.

²³ Uždavinio tęstinės veiklos priemonių apimtyje įgyvendinti šie LRV PNĮP veiksmai: 2.1.1., 2.1.2., 2.3.1., 2.3.2., 2.3.6., 2.5.5., 2.4.7., 2.6.2.; vykdomi: 2.1.6., 2.3.4., 2.6.4., 2.7.1., 2.7.2., 2.7.3., 2.7.4.

ekspertų komisija, patvirtinti aiškesni paslaugų vertinimo kriterijai ir patogesnė paslaugų teikimo forma, lėšų skyrimo tvarka (ne klasei, bet mokiniui), numatyta kasmet skelbti metinius prioritetus atliepiančias Lietuvos visuomenei aktualias temas, svarbias datas ir sukaktis.

9. Nuosekliai plečiant Kultūros paso paslaugų turinį šiuo metu jame iš viso yra patvirtinta per 3,8 tūkst. skirtingų paslaugų, iš jų apie 530 teikiamos nuotoliniu būdu. 2022 m. iš viso suteiktos 28150 Kultūros paso paslaugos.

10. Sėkmingai įgyvendinta projekto „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ programa, pasiekti ilgalaikiai tikslai didinant kultūros paslaugų pasiūlą ir kokybę, kultūros darbuotojų kompetencijas, kultūros prieinamumą ir dalyvavimą kultūroje, bendruomenines ir pilietines iniciatyvas, stiprinant tarptautinį bendradarbiavimą. Kaune ir Kauno rajone tęsiamos 2017–2022 metais užgimusios kūrybinės iniciatyvos, išlieka sukurti meno kūriniai, turizmo produktai. Projektas įtraukė daugiau nei 70 Lietuvos kultūros organizacijų ir 500 partnerių užsienyje, surengta daugiau nei 1 500 renginių, kuriuose lankėsi daugiau nei 1,7 mln. žiūrovų, į veiklas įsitraukė daugiau nei 12 tūkst. menininkų, atlikėjų, kultūros vadybininkų, 1,5 tūkst. savanorių. Kaunas tapo pavyzdžiu, iš kurio mokosi Europos kultūros sostinėmis besirengiantys tapti miestai, jo gerosios praktikos apibendrinamos specialiai rengiamuose prieinamumo, darbo su bendruomenėmis giduose.

11. Baigta kurti Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinė sistema ([VIRSYS](#)). Jos naudotojai galės viešai ir neatlygintinai ieškoti, peržiūrėti, analizuoti Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnyje nustatytus duomenis ir informaciją apie Lietuvoje veikiančių viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų dalyvius, valdomas visuomenės informavimo priemones, už jų turinį atsakingus asmenis, lėšas, gautas iš viešojo sektoriaus subjektų, fizinių ir juridinių asmenų paramą, politinę reklamą, rimtus profesinius pažeidimus ir kitus duomenis bei informaciją. [VIRSYS](#) suteiks daugiau skaidrumo visuomenės informavimo procesams, o realizuotos integracinės sąsajos su kitais valstybės informaciniais ištekliais užtikrins duomenų tikslumą ir patikimumą.

12. Lietuvos ir ES institucijoms apribojus tam tikrą informacijos sklaidos kanalų rusų kalba prieinamumą dėl Rusijos pradėto karo Ukrainoje ir išaugus aktualios informacijos poreikiui Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų kalbomis, iš Vyriausybės rezervo skirtas papildomas 500 tūkst. eurų finansavimas tautinių mažumų žiniasklaidos ir visuomenės informavimo saugumo stiprinimui per Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondą. Finansavimas paskirstytas 55 projektams, iš kurių 20 įgyvendinti nacionalinėje žiniasklaidoje (skirta 61 proc. bendro finansavimo), 35 – regioninėje žiniasklaidoje (skirta 39 proc. bendro finansavimo). Taip pat priimti Valstybės teikiamos dalinės finansinės paramos kultūriniam, visuomenės informavimo saugumo, medijų raštingumo ugdymo ir šviečiamiesiems projektams pagal Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondui pateiktas paraiškas bendrųjų konkursų nuostatų pakeitimai, pagal kuriuos viešosios informacijos rengėjui gali būti skiriama didesnė valstybės pagalbos suma.

13. Priimtos Visuomenės informavimo įstatymo pataisos, siekiant išspręsti praktinio pobūdžio problemas dėl draudžiamos skleisti informacijos, ypač keliančios rimtą pavojų visuomenės saugumui ir platinamos internete, nustatyti nauji įgaliojimai žurnalistų etikos inspektoriumi dėl informacijos sklaidimo apribojimo.

14. Parengta Medijų ir informacinio raštingumo programa. Pagal ją Lietuvos bibliotekose 2023 m. vyks bibliotekininkų parengimas, vėliau – gyventojų medijų ir informacinio raštingumo mokymai, kurių tikslas – išsamiau supažindinti gyventojus su svarbiausiais informacijos paieškos, atrankos, vertinimo ir poveikio gyventojų elgsenai aspektais. Bibliotekose pradėti vykdyti bandomieji gyventojų medijų ir informacinio raštingumo mokymai. Juose 2022 m. dalyvavo 6 617 gyventojų.

15. Siekiant užtikrinti bibliotekų aprūpinimą naujausia informacija ir dokumentais šalies viešosiose bibliotekose valstybės biudžeto lėšomis iš viso įsigyta beveik 260 tūkst. fizinių vienetų knygu ir kitų dokumentų.

16. Tęsiant nemokamo muziejų nuolatinių ekspozicijų lankymo iniciatyvą 2022 m. nuolatinėse ekspozicijose paskutiniaisiais mėnesių sekmadieniais nemokamai apsilankė 336 251 lankytojų.

17. Priimti Kultūros centrų įstatymo pakeitimai, kuriais siekiama kompleksiskai peržiūrėti ir išsamiau reglamentuoti kultūros centrų sistemą, kultūros centrų teisinį statusą, tinklą, valdymą, veiklą, finansavimą, vadovų darbo santykius bei kitus su kultūros centrų veikla susijusius santykius.

18. Priimtas naujos redakcijos Dainų švenčių įstatymas, kuris numato efektyvesnes dainų ir šokių švenčių tradicijos išsaugojimo, tęstinumo ir plėtros bei dainų švenčių organizavimo priemonės, detaliau reglamentuoja kompetencijų pasiskirstymą ir funkcijas tarp institucijų, atsakingų už dainų ir šokių švenčių tradicijos išsaugojimą, taip pat suteikia finansines garantijas šventės tradicijų tęstinumui.

19. Remiantis metodiniu [Kūrybiškos vietokūros gidu](#), parengta EEE finansinio mechanizmo kultūros programos antrojo kvietimo „Vietos kultūrinio verslumo skatinimas“ koncepcija ir projektų įgyvendinimo gairės, pasirašytos penkių projektų įgyvendinimo sutartys. Pagrindinis šio kvietimo tikslas – skatinti vietos kultūrinį verslumą, remiant kultūrinio verslumo įgūdžių ugdymą, ir panaudojant kultūrinį potencialą bei išteklius vietos plėtrai ir atsinaujinimui bendruomenėje. Į vietą orientuoto kultūrinio verslumo iniciatyvoms įgyvendinti naudojami vietiniai kultūros išteklių, įtraukiami vietiniai partneriai ir kuriami ilgalaikiai kultūros produktai ir paslaugos, liksiantys bendruomenėje net ir šiai programai pasibaigus.

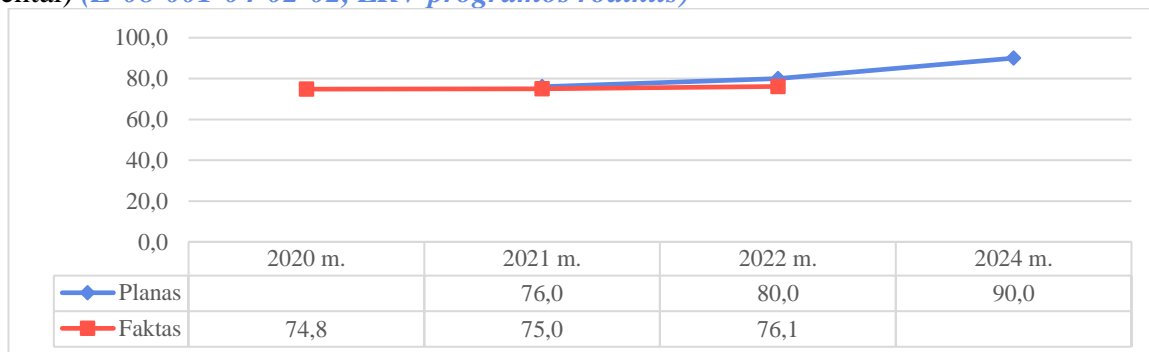
Atlikti ir planuojami darbai didinant kultūros prieinamumą ir patrauklumą skatins gyventojus aktyviau naudotis kultūros produktais ir paslaugomis ir jiems skirti didesnę dalį savo pajamų, taip pat tiesiogiai dalyvauti bei aktyviai prisidėti prie kultūros puoselėjimo. Nuoseklios investicijos į kultūrinės edukacijos ir kultūros paslaugų vystymą, kritinio mąstymo, medijų ir informacinio raštingumą tiesiogiai prisideda prie gyventojų kultūros vartojimo ir dalyvavimo kultūros veiklose didinimo, kultūros paslaugų fizinio ir finansinio prieinamumo bei kokybės stokos mažinimo, taip pat kultūrinės atskirties, kuri trukdo piliečiams lygiomis galimybėmis gyventi turiningą kultūrinį gyvenimą, mažinimo.

Pažangos uždavinio 08-001-04-02 „Gerinti sąlygas kuriantiems Lietuvoje ir didinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje“ įgyvendinimas

Uždaviniu siekiama sudaryti geresnes sąlygas Lietuvoje kuriantiems menininkams ir kultūros profesionalams, skatinti juos kurti ir pristatyti savo kūrinius ir veiklą šalyje ir užsienyje. Uždavinį siekiama įgyvendinti skatinant tolygų visų meno sričių plėtojimą, kūrybines veiklas, talentų ugdymą ir kompetencijų tobulinimą, gerinant kūrėjų, menininkų, kultūros profesionalų veiklos sąlygas, didinant menininko ir kūrėjo veiklos patrauklumą, skatinant jų kūrybos tarptautinę sklaidą.

Vienas iš pagrindinių kultūros sektoriaus žmogiškųjų išteklių iššūkių pastaraisiais metais išlieka lėtai augantis vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (VDU) (žr. 4 ir 5 paveikslus).

4 paveikslas. Viešojo sektoriaus kultūros darbuotojų VDU atitiktis šalies viešojo sektoriaus vidurkiui (procentai) ([E-08-001-04-02-02, LRV programos rodiklis](#))

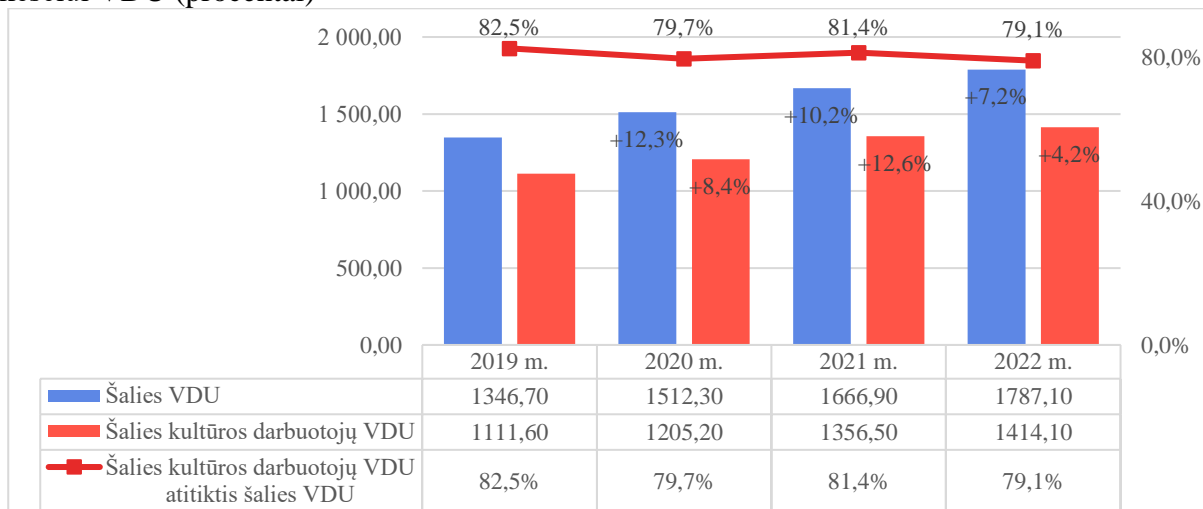

Duomenų šaltinis: Valstybės duomenų agentūros [duomenys](#)

Pastaraisiais metais viešojo sektoriaus kultūros darbuotojų VDU buvo nuosekliai didinamas: 2019 m. IV ketv. siekė vidutiniškai 1 118 eurus, 2020 m. IV ketv. – 1 262 eurus, 2021 m. IV ketv. – 1 362 eurus, 2022 m. III ketvirtį – jau 1 399 eurus. 2020 m. viešojo sektoriaus kultūros darbuotojų

VDU sudarė 74,82 proc. visų viešojo sektoriaus darbuotojų VDU, 2021 m. – 75 proc., 2022 m. – 76,13 proc.

5 paveikslas. Šalies kultūros darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio atitiktis šalies vidutiniam darbo užmokesčiui VDU (procentai)

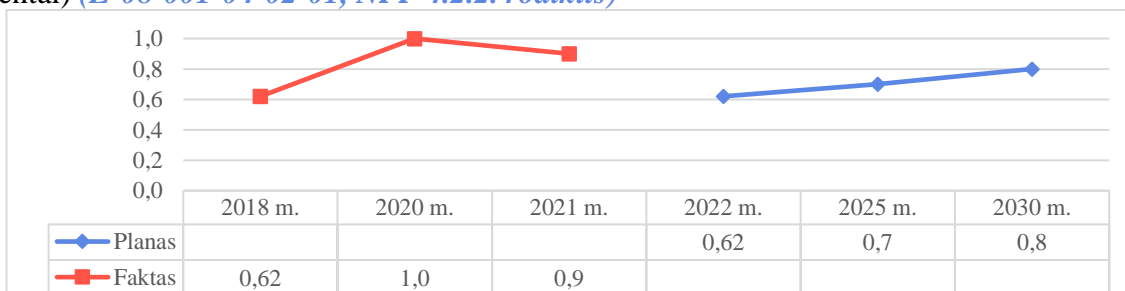

Duomenų šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės [duomenys](#)²⁴

Bendras šalies kultūros darbuotojų VDU taip pat didėjo – 2019 m. IV ketv. siekė 1 112 eurų, 2020 m. IV ketv. – 1 205 eurus, 2021 m. IV ketv. – 1 357 eurus, o 2022 m. III ketv. net viršijo viešojo sektoriaus kultūros darbuotojų VDU ir siekė 1 414 eurų.

Tačiau lyginant su sparčiai didėjančiu šalies VDU, matyti, kad kultūros darbuotojų darbo užmokesčio didėjimo tempas nėra pakankamas – 2022 m. kultūros darbuotojų VDU augimas buvo 3 procentiniais punktais lėtesnis nei šalies VDU. Vis sparčiau didėja ir atotrūkis tarp jų: 2020 m. lyginant su 2019 m. jis augo 2,8 procentinio punkto, 2021 m. metinis atotrūkis mažėjo, o 2022 m. atotrūkis vėl didėjo 2,3 procentinio punkto. Tam įtakos pirmiausiai turi minimalaus mėnesinio atlyginimo ir bazinio atlyginimo dydžio didinimas, tačiau taip pat svarbu įvertinti ir nevienodą vietos savivaldos, kuriai kultūros paslaugų teikimas yra savarankiškoji vietos savivaldos funkcija, prisidėjimą, ypač atsižvelgiant į tai, kad daugiau nei pusė viešajame sektoriuje dirbančių kultūros ir meno darbuotojų dirba savivaldybių įstaigose.

6 paveikslas. Užimtųjų privačiame ir nevyriausybiname kultūros sektoriuose dalis nuo visų užimtųjų (procentai) (*E-08-001-04-02-01, NPP 4.2.2. rodiklis*)

Duomenų šaltinis: Valstybės duomenų agentūros duomenys²⁵

Užimtųjų Lietuvos kultūros sektoriuje dalis pastaraisiais metais reikšmingai nesikeitė: išankstiniais duomenimis 2021 m. kultūros sektoriuje iš viso dirbo 49,17 tūkst. žmonių²⁶, jie sudarė apie 3,6 procentus nuo visų užimtųjų (palyginimui 2020 m. kultūros sektoriuje užimtųjų buvo 49,12 tūkst. asmenų arba 3,6 proc. nuo visų užimtųjų, 2019 m. – 48,75 tūkst. asmenų arba 3,5 proc.

²⁴ Lyginami 2019–2021 m. IV ketv. ir 2022 m. III ketv. duomenys.

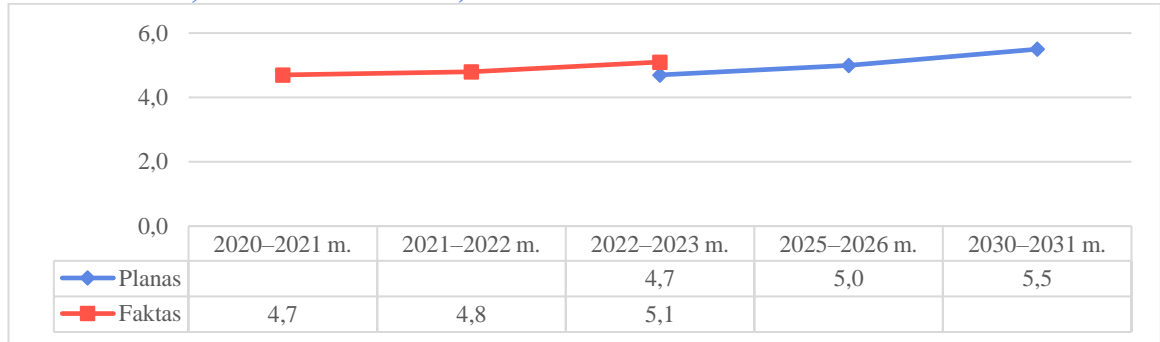
²⁵ 2022 m. duomenys dar nėra žinomi.

²⁶ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės [duomenys](#).

nuo visų užimtųjų)²⁷. Tačiau stebimas užimtųjų privačiame ir nevyriausybiname kultūros sektoriuose dalies (žr. 6 paveikslą) ir menų studijų kryptių studentų grupės dalies (žr. 7 paveikslą) didėjimas.

Pastaraisiais metais užimtųjų privačiame ir nevyriausybiname kultūros sektoriuose dalis nuo visų užimtųjų, lyginant su 2018 m., reikšmingai didėjo – 2020 m. sudarė 1 procentą, o 2021 m. šiek tiek mažėjo ir sudarė 0,9 procento.

7 paveikslas. Menų studijų kryptių studentų grupės dalis nuo visų studentų (procentai) (E-08-001-04-02-03, NPP 4.2.1. rodiklis)

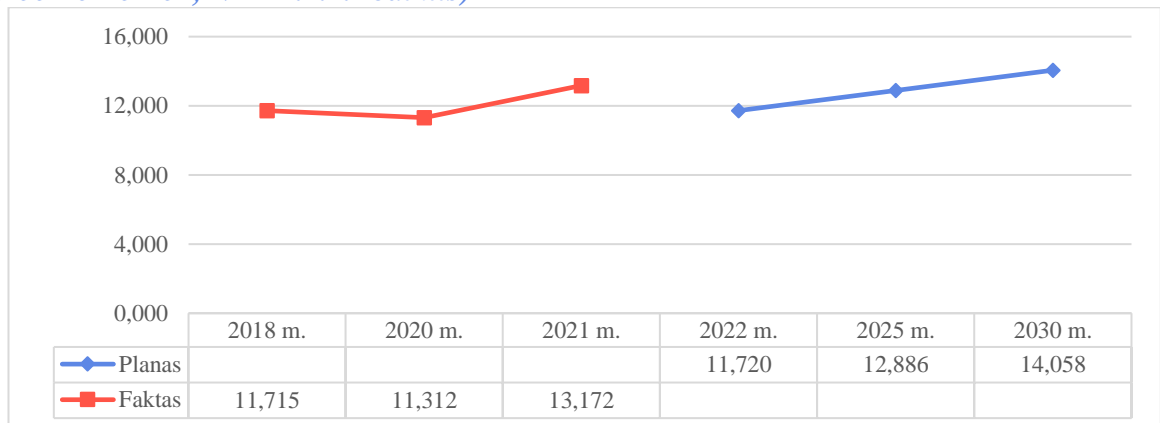
Duomenų šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) [duomenys](#)²⁸

Taip pat stebimas menų studijų kryptių populiarėjimas. Išankstiniais 2022–2023 mokslo metų duomenimis per dvejus mokslo metus (lyginant su 2020–2021 mokslo metais) menų studentų dalis padidėjo net 0,4 procentinio punkto.

Šie pokyčiai rodo, kad augančiame privačiame ir nevyriausybiname kultūros sektoriuose sparčiau nei prognozuota kuriamos darbo vietos, į šias rinkos tendencijas reaguoja ir gyventojai, besirenkantys meno studijas.

Taip pat svarbus atlygio kultūros sektoriuje aspektas – kūrinių autorių pajamos, gaunamos už autorinių kūrinių naudojimą (žr. 8 paveikslą).

8 paveikslas. Kūrinių autorių pajamos, gaunamos už autorinių kūrinių naudojimą (mln. eurų) (E-08-001-04-02-04, NPP 4.2.4. rodiklis)

Duomenų šaltinis: AGATA, AVAKA, LATGA duomenys²⁹

Lietuvoje 2021 m. buvo 13 tūkst. asmenų, kurių teises į autorinius kūrinius gina kolektyvinio autorių ir gretutinių teisių gynimo asociacijos. Kaip rodo šių asociacijų pateikiami duomenys, 2020 m. buvo stebimas už autorinių kūrinių naudojimą surenkamų pajamų sumažėjimas. Iš dalies jį galime sieti su pandemijos laikotarpiu įvestais ribojimais ekonominei veiklai ir sumažėjusiu autorių

²⁷ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės [duomenys](#) (palyginimui naudojami užimtų gyventojų rodiklio 2019–2021 m. IV ketv. [duomenys](#)).

²⁸ 2022–2023 mokslo metų duomenys negalutiniai.

²⁹ Duomenys apie 2022 m. pajamas bus žinomi kolektyvinio autorių teisių ir gretutinių teisių administravimo organizacijoms (AGATA, AVAKA, LATGA) pateikus veiklos (skaidrumo) ataskaitas už 2022 m. laikotarpį.

kūrinių naudojimu viešose prekybos ir pramogų vietose. Tačiau 2021 m., lyginant su 2020 m., stebimas reikšmingas 1,860 mln. eurų augimas. ES Intelektinės nuosavybės tarnybos (EUIPO) paskelbtos 2021 m. tyrimo ataskaitos duomenimis³⁰, nuo 2017 m. iki 2020 m. televizijos transliacijų, filmų ir muzikos piratavimo apimtys Lietuvoje krito bene labiausiai – vidutinis nelegalių prisijungimų skaičius mažėjo nuo 26 iki 11,5. Šiems teigiamiems reiškiniams įtakos neabejotinai turėjo veiksmingos teisėkūros iniciatyvos (nelegalių svetainių dinaminio blokavimo galimybė be teismo sankcijos), efektyvi Lietuvos radijo ir televizijos komisijos veikla teikiant privalomus nurodymus nelegalų turinį platinančioms interneto svetainėms, legalaus turinio naudojimo viešinimo bei skatinimo iniciatyvos (diskusijos darbo grupėse, veikiančiose prie Kultūros ministerijos, pokalbių laidos per nacionalinę televiziją, suaktyvėjęs kolektyvinis autorių teisių administravimas ir jo koordinavimas) ir pradėjusios keistis visuomenės nuostatos.

Svarbiausi veiklos rezultatai:

Teštinė veikla³¹:

1. Teisinio reguliavimo modernizavimas, kuris leis užtikrinti efektyvesnę autorių teisių apsaugą skaitmeninėje aplinkoje:

1.1. Priimtos Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pataisos: į nacionalinę teisę perkeltos dvi ES direktyvos, taip pat įtvirtinta galimybė taikyti dinaminį blokavimą be teismo sankcijos.

1.2. Parengtos ir Vyriausybei pateiktos dviejų kodeksų pataisos: Baudžiamojo kodekso pataisos, skirtos nustatyti baudžiamąją atsakomybę už neteisėtą kūrinio ar gretutinių teisių objekto padarymą viešai prieinamų kompiuterių tinklais (internete), ir Administracinių nusižengimų kodekso pataisos siekiant numatyti atsakomybę už kūrinio naudojimą komerciniais tikslais ir suteikti Lietuvos radijo ir televizijos komisijai įgaliojimus surašyti administracinio nusižengimo protokolą nustatčius administracinį nusižengimą elektroninėje erdvėje.

1.3. Priimti Metinės įmokos už radijo ir (ar) televizijos programų transliavimo, retransliavimo, platinimo internete, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo veiklą dydžio nustatymo tvarkos aprašo pakeitimai, kuriais stiprinamas audiovizualinės žiniasklaidos sektorius, didinamas legalaus turinio prieinamumas internete.

2. Kultūros ir meno kūrėjams skirtos Nacionalinės, Vyriausybės, Kultūros ministerijos premijos ir garbės ženklai. Nuolat peržiūrima premijų sistema, kad skiriami įvertinimai atitiktų kūrėjų poreikius, keltų kultūros prestižą.

3. Vykdyta Meno kūrėjų socialinės apsaugos programa – patenkinti 228 meno kūrėjų prašymai kūrybinės prastovos išmokai gauti, kūrybinių prastovų išmokų mokėjimui panaudota virš 529 tūkst. eurų, taip pat skirta daugiau nei 2 mln. eurų meno kūrėjų valstybinio socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokoms sumokėti. Programa siekiama užtikrinti socialinę apsaugą ir sudaryti geresnes sąlygas meno kūrybai, jos rezultatų sklaidai, taip pat suteikti meno kūrėjams socialinio saugumo ir orumo jausmą, galimybę kurti.

4. Pradėtas pasirengimas Lietuvos kultūros sezonui Prancūzijoje 2024 m., kuriuo bus siekiama supažindinti šios šalies visuomenę su Lietuvos profesionaliuoju menu ir kultūra, skatinti kultūrinį bendradarbiavimą ir stiprinti abiejų valstybių ryšius. Tai – svarus tiek mūsų kultūros ir meno atstovų, tiek kultūrinės diplomatijos įvertinimas.

5. Pakeitus Lietuvos kultūros instituto organizacinę formą į biudžetinę įstaigą prie Kultūros ministerijos, jis įgijo teisę administruoti valstybinį finansavimą nacionalinės kultūros sklaidai užsienyje ir koordinuoti kultūros atašė veiklos programų įgyvendinimą. Šis pokytis leidžia tikėtis kryptingesnės ir efektyvesnės Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje, aukštesnės Lietuvos kultūros pristatymų užsienyje kokybės.

6. Vykdytos Ukrainos palaikymo ir solidarumo iniciatyvos tiek Lietuvoje, tiek tarptautinėse organizacijose, tiek kituose tarptautiniuose forumuose ir renginiuose.

³⁰ Europos Sąjungos Intelektinės nuosavybės tarnybos studija „[Online copyright infringement in the European Union music, films and TV \(2017-2020\), trends and drivers](#)“ (2021).

³¹ Uždavinio teštinės veiklos priemonių apimtyje įgyvendinti šie LRV PNIP veiksmai: 2.5.2., 2.5.3., 2.5.4.; vykdomi: 2.1.5., 2.2.1., 2.7.5., 2.7.6.

Atlikti darbai ir pasiekti rezultatai tiesiogiai prisideda prie patrauklių sąlygų menininkams kurti Lietuvoje, realizuoti savo talentą ir tobulėti, kūrybos sklaidos už Lietuvos ribų sudarymo, kultūros sektoriaus prestižo kėlimo, menininko ir kūrėjo veiklos patrauklumo, svarbos ir tuo pačiu visuomenės kūrybingumo skatinimo.

Kultūra taip pat pasitelkiama valstybės žinomumui užsienyje stiprinti ir teigiamam valstybės įvaizdžiui formuoti, Rusijos karo Ukrainoje akivaizdoje tapo dar stipresniu įrankiu diplomatiniam tikslams pasiekti.

Pažangos uždavinio 08-001-04-05 „Stiprinti istorinės atminties aktualizavimą visuomenėje“ įgyvendinimas

Uždaviniu siekiama stiprinti istorinės praeities pažinimą per jos tyrinėjimą, atminties aktualizavimą visuomenėje per bendrą sutarimą dėl pagrindinių valstybės istorijos simbolių, įvykių ir asmenybių įprasminimo.

Istorinė atmintis turi prisidėti prie savimonės kūrimo ir būti suprantama kaip kūrybiškas iš praeities dabarčiai perduodamas veiksmas, kuris konsoliduotų ir aktyvintų visuomenę. Šiandieninės atminties kultūros vyksmas skatina šiuolaikiškai ir gyvai įprasminėti istorinės atminties datas, atsitraukiant nuo inertiškų įprasminimo memorializavimo bei ritualo formų. Todėl atminties įstaigose saugomų kultūros vertybių, rinkinių, dokumentų pateikimo bei pristatymo visuomenei formos turi keistis, siekiama didinti jų prieinamumą skaitmenine forma, gerinti komunikaciją pasitelkiant žiniasklaidą, socialinius tinklus, rengti daugiau diskusijų, forumų, susitikimų istorinės atminties įprasminimo temomis įtraukiant visuomenę.

Svarbiausi veiklos rezultatai:

Tęstinė veikla³²:

1. Įgyvendintos istorinės kultūrinės atminties išsaugojimo, lituanistikos tradicijų ir paveldo iniciatyvos ir renginiai: parengtos ir įgyvendintos Lietuvos karaimų, Sūduvos, Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko, Pranciškaus Skorinos, Jono Meko, Lietuvos Valstybės Konstitucijos atmintinų metų programos. Rengiamasi M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių minėjimui nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

2. Bendradarbiaujant su kitomis institucijomis parengtos ir įgyvendintos Lietuvos valstybės atkūrimo dienos Vasario 16-osios, Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo Kovo 11-osios dienos, Valstybės dienos (liepos 6 d.) minėjimo programos, taip pat parengtos ir įgyvendintos programos skirtos atmintinoms dienoms: Laisvės gynėjų dienos, Gedulo ir vilties dienos, Romų genocido atminimo dienos, Lietuvos žydų genocido atminimo dienos.

3. Užtikrintas kryptingas šalies kultūros paveldo populiarinimas ir sklaida Europos kultūros paveldo erdvėje. Europos kultūros paveldo skaitmeninėje platformoje EUROPEANA prieinamų suskaitmenintų Lietuvos kultūros paveldo objektų skaičius 2022 m. siekė 309,1 tūkst. objektų (2019 m. buvo 199,2 tūkst. objektų, 2020 m. – daugiau nei 225,7 tūkst. objektų, 2021 m. – beveik 227,3 tūkst. objektų).

4. Iš esmės peržiūrėtas muziejų veiklos reglamentavimas – parengtas ir Lietuvos Respublikos Seimui pateiktas Muziejų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, kurio tikslas – atsisakyti neaktualių muziejų veiklos teisinio reguliavimo nuostatų bei įtvirtinti naujus muziejų veiklos principus, patikslinant jų funkcijas, siekiant, kad jos labiau atlieptų visuomenės muziejams šiandien keliamus lūkesčius. Taip pat parengti Kilnojamųjų kultūros vertybių restauratorių atestavimo komisijos nuostatų ir Muziejų veiklos skatinimo veiksmų plano tvarkos aprašo projektai.

5. Priimtos Dokumentų ir archyvų įstatymo pataisos, leisiančios papildyti Nacionalinį dokumentų fondą bei perimti iš valstybės ir savivaldybių, įstaigų ir įmonių nuolat saugotinus

³² Uždavinio tęstinės veiklos priemonių apimtyje vykdomi šie LRV PNIP veiksmai: 2.2.2., 2.3.5., 2.3.7., 2.5.6., 2.5.8., 2.5.9., 2.6.6.

informacinių sistemų įrašus. Taip pat valstybės archyvams priskirta nauja funkcija – vykdyti kultūrinės edukacijos, taip jiems sudarant teisingas sąlygas dalyvauti Kultūros paso sistemoje ir kituose kultūrinės edukacijos projektuose.

6. Parengtos Bibliotekų įstatymo pataisos, kurių tikslas – nustatyti savivaldybių viešųjų bibliotekų vadovų skyrimo į pareigas antrajai kadencijai tvarką. Įstatymu pakeistas Lietuvos aklujų bibliotekos pavadinimas į Lietuvos audiosensorinė biblioteka, reglamentuotos šios bibliotekos kompetencijai priskirtos ir šiuo metu *de facto* vykdomos funkcijos. Bibliotekos pavadinimo pakeitimas yra reikšmingas pokytis, siekiant įgyvendinti Jungtinių tautų Neįgaliųjų teisių konvencijoje nustatytus žmonių su negalia orumo, pagarbos ir nediskriminavimo, pabrėžiant negalią, principus ir atliepian besikeičiantį negalios sąvokų vartojimą pabrėžiant ne medicininį, bet socialinį aspektą.

Uždavinio priemonių veiklos, nukreiptos į aktualias istorinės atminties pristatymo ir pateikimo formas, geresnę komunikaciją istorinėmis temomis, tiesiogiai prisideda prie didesnio visuomenės įtraukimo, tautinio ir pilietinio tapatumo stiprinimo. Tiksliau šių veiklų poveikį prisidedant prie pažangos uždavinio ir siekiant strateginio tikslo bus galima išmatuoti 2023 m. atlikus tyrimą „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ ir įvertinus visuomenės dalies, dalyvaujančios istorinės atminties įprasminimo renginiuose ir puoselėjančios pilietinį ir tautinį tapatumą, ir gyventojų nuomonės apie atminties institucijų paslaugų kokybę pokyčius.

Pažangos uždavinio 08-001-04-06 „Atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą ir didinti jo naudojimą visuomenės poreikiams“ įgyvendinimas

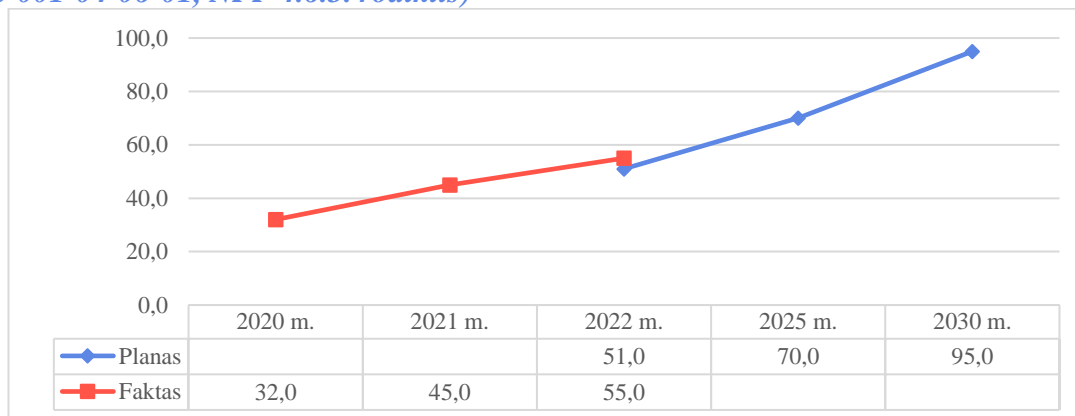
Uždaviniu siekiama atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą, plačiau jį naudoti visuomenės poreikiams, derinant tradicines bei šiuolaikines, inovatyvias priemones, skatinant atminties ir profesionalaus meno institucijas, kūrėjus ir vietos bendruomenes aktyviai įsitraukti į domėjimąsi istoriniais įvykiais per šiandienos aktualijų prizmę.

Pagrindinė valstybės misija formuojant ir įgyvendinant materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos politiką yra išsaugoti kultūros paveldą ir perduoti jį ateities kartoms, sudarant sąlygas visuomenei jį pažinti ir juo naudotis. Materialiam ir nematerialiam kultūros paveldui tenka svarbus vaidmuo kuriant ir didinant socialinį kapitalą, skatinantį piliečius dalyvauti visuomeniniame gyvenime, plėtoti kultūrinę įvairovę ir dialogą, jis daro svarbų ekonominį poveikį, kaip darnaus miestų ir regioninio vystymosi potencialas, kultūrinio turizmo plėtra, prisideda prie tvaraus aplinkos išsaugojimo.

Nematerialus kultūros paveldas, etninės tradicijos yra ne tik svarbūs ištekčiai kuriant tvirtos tapatybės visuomenę, bet ir plėtojant pridėtinę ekonominę vertę, pavyzdžiui, darbo vietas regionuose kuriantį kultūrinį turizmą. Tačiau, nutrūkus nuosekliam tradicijos perdavimo iš kartos į kartą procesui, visuomenei pradeda trūkti esminių žinių apie etninę kultūrą, jos vaidmenį ir vertę.

Kasmet didėja nuo 2017 m. kuriamame [Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvade](#) nustatytų ir pristatant visuomenei aktualizuotų nematerialaus kultūros paveldo vertybių skaičius (žr. 9 paveikslą). Šiuo metu sąvade iš viso yra įtrauktos 55 vertybės. Šio sąvado kūrimo pagrindinis tikslas – užtikrinti nacionalinio kultūros paveldo vertybių nustatymą ir apsaugą. Nominacijų šiam sąvadui rengimas skatina paveldo bendruomenes susitelkti, įvertinti konkrečių savo praktikuojamų vertybių svarbą bendruomenei ir visuomenei, o taip pat parengti vertybės apsaugos priemonių planą 5 metams, kuris užtikrintų vertybės tęstinumą, plėtrą, gaivinimą, švietimą, mokymą, žinomumo didinimą.

9 paveikslas. Nematerialaus kultūros paveldo vertybių (įskaitant ir UNESCO vertybes) sąvade nustatytų ir pristatant visuomenei aktualizuotų vertybių skaičius (kaupiamieji vienetai) (*E-08-001-04-06-01, NPP 4.6.3. rodiklis*)

Duomenų šaltinis: Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenys

Svarbiausi veiklos rezultatai:

*Tęstinė veikla*³³:

1. Parengtas veikslių, kuriuos reikia atlikti, kad būtų suformuoti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre reikšmingiausių piliakalnių, esančių laisvoje valstybinėje žemėje, žemės sklypai, planas.

2. Pasirašyta sutartis su Vilniaus miesto savivaldybe dėl Vilniaus istorinės dalies valdymo plano rengimo, pradėtas rengti Kernavės archeologinės vietovės valdymo planas. Tai leis užtikrinti efektyvesnę UNESCO saugomų pasaulio paveldo vietovių valdymą.

3. Priimtas sprendimas Kultūros paveldo centrą ir jo funkcijas integruoti į Kultūros paveldo departamentą prie Kultūros ministerijos. Po reorganizacijos sklandesnė taps nekilnojamojo kultūros paveldo apskaita, bus užtikrintas tyrimų, skirtų vertingosioms savybėms atskleisti, atlikimas, sudarytos sąlygos gerinti Vertinimo tarybos aktų projektų kokybę.

4. Užtikrinta projekto „FIXUS Mobilis“ tąsa – Kultūros infrastruktūros centrui pavesta vykdyti kultūros paveldo objektų prevencinės priežiūros funkcijas.

5. Užtikrinta privačių, valstybės ir savivaldybių kultūros paveldo objektų tvarkyba ir prevencinė priežiūra:

5.1. 2022 m. išmokėta 2078 tūkst. eurų kompensacijų už privačios nuosavybės valstybės saugomų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų ir kilnojamojo kultūros vertybių tvarkomuosius paveldosaugos darbus (2020 m. buvo išmokėta 1507 tūkst. eurų, 2021 m. – 2123 tūkst. eurų). Iš viso 2022 m. kompensuotos išlaidos 22 nekilnojamojo kultūros paveldo objektų valdytojams ir 11 kilnojamojo kultūros vertybių valdytojams. Nuo minėtų išlaidų kompensavimo schemas pradžios kompensuotos 382 privačios nuosavybės valstybės saugomų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tvarkomųjų paveldosaugos darbų išlaidos, šie objektai tapo prieinami lankyti visuomenei.

5.2. Finansuoti 3 kilnojamojo vertybių išsaugojimo darbai.

5.3. Patvirtinta Nekilnojamojo kultūros vertybių tvarkybos darbų (paveldotvarkos) finansavimo 2022–2024 metų programa. Programai įgyvendinti 2022 m. buvo skirta 5833 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų, kurios panaudotos 100 proc. Ataskaitiniais metais tvarkybos ir projektavimo darbai vyko 98 objektuose, iš jų 51 objekte – tvarkybos, 47 objektuose – projektavimo ir tyrimų darbai. Valstybės biudžeto lėšos panaudotos 95 objektuose. 2022 m. užbaigta tvarkyti 12 nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių ir baigti 23 projektavimo ir tyrimų darbai.

5.4. ES lėšomis užbaigti įgyvendinti 9 valstybės kultūros paveldo aktualizavimo projektai (iš viso nuo priemonės įgyvendinimo pradžios – 25), dar 25 projektų įgyvendinimas tęsiamas. Svarbiausi baigti projektai: Prano Gudyno restauravimo centro pritaikymas kultūros paslaugoms, Aukštosių Fredos dvaro sodybos rūmų aktualizavimas, Kretingalės evangelikų liuteronų bažnyčios pritaikymas

³³ Uždavinio tęstinės veiklos priemonių apimtyje įgyvendinti šie LRV PNIP veiksmai: 2.6.1., 2.6.8.; vykdomi: 2.6.3., 2.6.4., 2.6.5., 2.6.7., 2.6.9., 2.6.10., 2.6.11., 2.6.12.

kultūrinėms reikmėms, poeto J. Čerkeso-Besparnio sodybos sutvarkymas, Jonavos Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios modernizavimas ir aktualizavimas, Šiaulių Šv. apaštalo Petro ir Pauliaus katedros aktualizavimas.

5.5. Taip pat ES lėšomis užbaigti įgyvendinti 6 savivaldybių kultūros paveldo aktualizavimo projektai (iš viso nuo priemonės įgyvendinimo pradžios – 33), dar 10 projektų įgyvendinimas tęsiamas. Svarbiausi baigti projektai: buvusios sinagogos pastato (Kauno g. 9) Alytuje rekonstravimas ir aplinkinės teritorijos sutvarkymas, Panevėžio miesto dailės galerijos aktualizavimas, kompleksinis Okuličiūtės dvarelio Anykščiuose sutvarkymas ir pritaikymas kultūrinei, meninei veiklai, Klaipėdos miesto savivaldybės Fachverkinės architektūros pastatų komplekso (Bažnyčių g. 4/Daržų g. 10; Bažnyčių g. 6; Aukštoji g. 1/ Didžioji Vandens g. 2; Vežėjų g. 4) tvarkyba.

6. Sutvarkytos nerimą kėlusios Kernavės Mindaugo sosto ir Lizdeikos kalno piliakalnių šlaitų nuošliaužos ir pakitimai, į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą įtrauktas valstybinis Kernavės kultūrinis rezervatas atvertas lankytojams.

7. Pradėtas Kauno ir Klaipėdos centrinių paštų pastatų išpirkimo procesas, kuris leis atlikti pastatų būklės stabilizavimo, tvarkybos ir remonto darbus ir užtikrinti apsaugą bei pritaikymą ir naudojimą visuomenės poreikiams, atveriant jų duris įvairioms kultūros ir meno veikloms, jų pažinimui, kultūriniam turizmui. Kauno centrinio pašto pastate planuojama steigti Nacionalinį architektūros institutą, šiuo metu yra atliekami paruošiamieji instituto kūrimo darbai. Dėl Klaipėdos centrinio pašto įveiklinimo su Klaipėdos miesto savivaldybe pasirašytas ketinimų protokolai.

8. Rengiamas Nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos, atgaivinimo ir leidybos projektų dalinio finansavimo valstybės biudžeto lėšomis taisyklių projektas, numatant prioritetus Kultūros kelių operatoriams gauti finansavimą projektams ir renginiams, pristatantiems kultūros kelius ir juose esančius paveldo objektus.

Kultūros paveldo išsaugojimui, jo tvariam naudojimui prielaidas sudaro ne tik investicijos į objektų aktualizavimą, tačiau ir visuomenės nuostatų visuma. Svarbus įvairių visuomenės grupių įsitraukimas, tiek lankymasis objektuose, tiek dalyvavimas susijusiose veiklose nuo įsitraukimo į edukacines paslaugas iki jų teikimo bei savanorystės tvarkant ir prižiūrint kultūros paveldo objektus. Uždavinio priemonės, nukreiptos į aktualias istorinės atminties pristatymo ir pateikimo formas, geresnę komunikaciją, tiesiogiai prisideda prie didesnio visuomenės įtraukimo.

Pažangos uždavinio 08-001-04-07 „Didinti lietuvių kalbos aktualumą globalizacijos ir technologinių pokyčių kontekste“ įgyvendinimas

Uždaviniu siekiama skatinti lietuvių kalbos vartojimą, stiprinti jos statusą ir prestižą, vertės suvokimą, gimtosios kalbos, kaip dinamiškos ir šiandieninius poreikius atliepančios raiškos priemonės, puoselėjimą.

Atsižvelgiant į technologinių pokyčių, globalizacijos iššūkius bei galimybes, itin svarbu išsaugoti lietuvių kalbos, kaip tautinio tapatumo ir vertybinio pagrindo, svarbą ir aktyvų vartojimą, kad ji būtų ir išliktų patogi ir patraukli bendrauti kasdieniniame, profesiniame, viešame ir privačiame gyvenime, o ypač neprarastų savo gyvybingumo naudojantis technologijomis.

Svarbiausi veiklos rezultatai:

Tęstinė veikla:

1. Parengta Ilgalaikės valstybinės kalbos politikos galimybių studija – įvertinta dabartinė valstybinės lietuvių kalbos padėtis, numatytos tolesnės vartojimo galimybės ir pateiktos rekomendacijos kaip 2023–2030 m. formuoti kalbos politiką, kad valstybinė kalba galėtų efektyviai atlikti įstatymų jai numatytas pagrindines funkcijas.

2. Siekiant įgyvendinti savivaldybėms perduotą valstybės funkciją – valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolę – skirtos dotacijos savivaldybių kalbos tvarkytojams: iš viso

atlikti 2 103 įmonių ir įstaigų, interneto svetainių, spaudos leidinių ir reklamos objektų patikrinimai, parengta ir paskelbta 691 atmintinė ir rekomendacija.

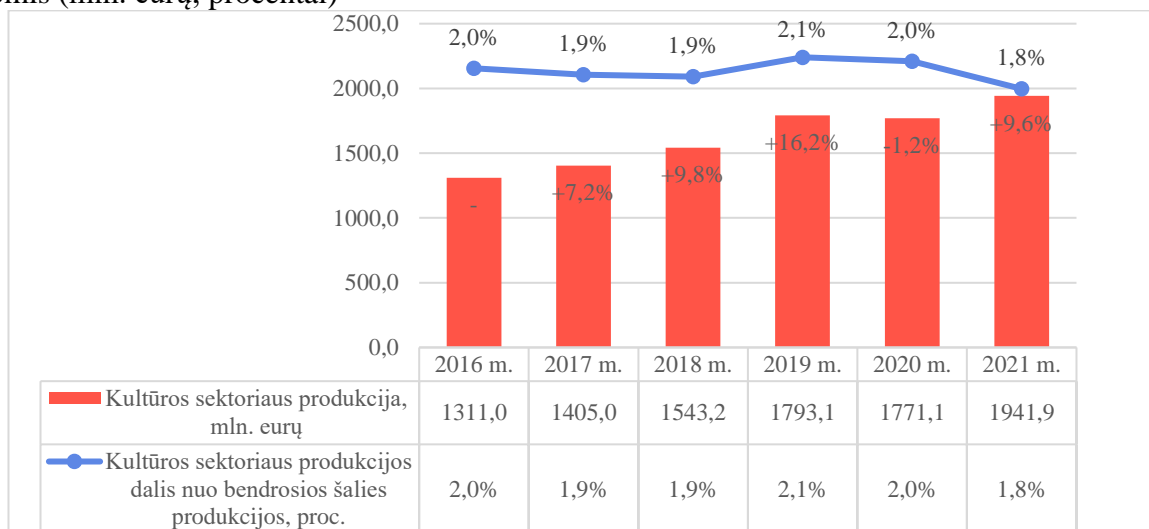
Lietuvių kalbos politikos tobulinimas, kalbinės informacijos sklaidos ir viešo prieinamumo didinimas prisideda prie valstybės ir šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančios, dinamiškos ir visavertės lietuvių kalbos funkcionavimo sistemos atnaujinimo ir siekio, kad lietuvių kalba būtų suvokiama kaip gyvas, natūraliai kintantis ir šiandieninius komunikacijos poreikius atliepiantis reiškinys, o kartu – kaip tapatybės pagrindas ir nematerialus kultūros paveldas.

Pažangos uždavinio 08-001-01-09 „Didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą“ įgyvendinimas

Uždaviniu siekiama skatinti kultūros ir kūrybines industrijas (KKI) ir stiprinti jų indėlį į aukštos pridėtinės vertės ekonomiką, formuoti kūrybingumą skatinančią aplinką, naudoti didžiuosiuose šalies miestuose sutelktą kūrybingumo potencialą jo plėtrai vietos ir tarptautiniu lygiu, stiprinti kūrybines kompetencijas ir gebėjimus efektyviai naudoti kūrybos potencialą kaip vieną didžiausių pridėtinių verčių generuojantį ekonominį išteklių naujiems produktams kurti, paslaugoms teikti, pridėtinei vertei didinti.

KKI sektorius Lietuvoje pastaruoju metu yra vienas didesnių darbdavių ir vienas labiausiai augančių ekonomikos sektorių, svariai prisidedančių prie pridėtinės vertės šalies ekonomikai kūrimo (žr. 10 paveikslą).

10 paveikslas. Kultūros sektoriaus produkcija ir jos dalis nuo bendrosios šalies produkcijos to meto kainomis (mln. eurų; procentai)

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės [duomenys](#)

2018–2020 m. kultūros sektoriaus produkcija sudarydavo apie 1,9–2,1 proc. bendrosios šalies produkcijos. Tačiau Kultūros sektoriaus augimą neigiamai paveikė COVID-19 ligos pandemija ir su ja susiję ekonominės veiklos apribojimai. Traukėsi kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamybos, garso įrašymo ir muzikos įrašų leidybos veikloje bei kūrybinėje, meninėje ir pramogų organizavimo veikloje sukurta produkcija (2020 m. lyginant su 2019 m. sumažėjo atitinkamai 20,9 proc. ir 17,3 proc.). 2021 m. šiose veiklose stebimas augimas, nors ikipandeminis lygis dar nebuvo pasiektas.

Visa kultūros sektoriaus produkcija 2021 m. jau sudarė beveik 1 942 mln. eurų to meto kainomis ir pasiekė 9,6 proc. metinį augimą, tačiau neapvijo dukart sparčiau augusios bendrosios produkcijos, kuri 2021 m. sudarė beveik 106 mlrd. eurų.³⁴

³⁴ Šaltinis: Valstybės duomenų agentūros Statistinių rodiklių duomenų bazės [duomenys](#).

Svarbiausi veiklos rezultatai:***Tęstinė veikla***³⁵:

1. Pagal paskelbtus kvietimus teikti paraiškas finansinėms priemonėms „Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą“ ir „Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus“, finansuojamoms Europos regioninės plėtros fondo React-EU lėšomis, atrinktiems projektams iš viso buvo skirtas 13,538 mln. eurų finansavimas. Šiomis priemonėmis siekiama skatinti kultūros ir kūrybinių industrijų sektorių kurti konkurencingus kultūros produktus – dizaino, rinkodaros sprendimus, skaitmenines, elektronines platformas, audiovizualines, virtualios realybės produktus ir paslaugas, paskatinti labai mažas, mažas ir vidutines įmones (MVI), veikiančias KKI sektoriuje, kurti naujus skaitmeninius produktus bei žiedinės ekonomikos paslaugas ir produktus, investuojant į KKI produktų kūrimui būtina infrastruktūrą.

2. Dar 789 tūkst. eurų skirta nefinansinės paramos projektui „Dizaino sparnai“, jungiančiam talentus, žinias ir patirtį kurti pasaulyje konkurencingus skaitmeninius, inovacijas ir žiedinės ekonomikos principais grįstus ateities dizaino produktus ir paslaugas. Lietuvos kultūros tarybos įgyvendinamo projekto veiklose dalyvauja mentorai – patyrę dizaino profesionalai, pradedantieji dizaineriai – ir labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Projekto metu pasitelkiant talentus, žinias ir patirtį siekiama šioms įmonėms padėti kurti ir diegti skaitmeninius, inovacijas ir žiedinės ekonomikos principais grįstus dizaino sprendimus. Pirmieji rezultatai jau pristatomi projekto [svetainėje](#), o projekto [Instagram paskyroje](#) galima susipažinti su dizainerių kūrybiniu procesu.

Paskatos gerinti KKI įmonių infrastruktūrą bei kurti konkurencingus kultūros produktus tiesiogiai prisideda prie KKI sektoriaus stiprinimo ir jo potencialo auginimo. Tikimasi, kad šios investicijos padidins KKI sukuriamą bendrąją pridėtinę vertę šalies ekonomikoje, prisidės prie šalies inovacijų vystymo ir augimo.

Tęstinės veiklos uždavinio 08-001-11-01 „Užtikrinti nacionalinio profesionaliojo meno įvairovę ir sklaidą“ įgyvendinimas

Uždavinys skirtas nacionalinio profesionaliojo meno, kuris apima scenos menus, šiuolaikinių, kino, literatūros ir kitus menus) įvairovės ir sklaidos, vykdomų veiklų tęstinumui užtikrinti.

Svarbiausi veiklos rezultatai:

1. Priimtose Profesionaliojo scenos meno įstatymo pataisos, kuriomis siekiama aiškesnės profesionaliojo scenos meno finansavimo sistemos, atsisakoma besidubliuojančių biurokratinių procesų, sudaromos sąlygos skaidriai paskirstyti valstybės biudžeto asignavimus.

2. Profesionaliojo scenos meno veiklos nacionalinės programos rėmuose iš viso per 2022 m. buvo sukurti ir (ar) atlikti 77 nacionalinės muzikos, šokio ir dramaturgijos scenos meno kūriniai ar jų eskizai. Iš viso parodyta 680 spektaklių, koncertinių programų, eskizų, suorganizuotų skaitymų, edukacinių ir kt. veiklų, kurios sulaukė apie 147 tūkst. lankytojų bei apie 20 tūkst. virtualių stebėtojų dėmesio. Taip pat įgyvendinti 6 jaunųjų menininkų rezidencijų projektai, kuriuose sudarytos galimybės 87 jauniems kūrėjams tobulinti savo profesinę kvalifikaciją, suteikė kūrybos matomumą viešojoje erdvėje, padėjo vystyti jaunųjų kūrėjų karjeras.

3. Kompensuotos 6 valstybinių įstaigų, neturinčių salių arba vykdančių jų rekonstrukciją, salių, kuriose viešai atliekami profesionaliojo scenos meno kūriniai, nuomos išlaidos, taip pat 26 nevalstybinių profesionaliojo scenos meno įstaigų salių nuomos išlaidos.

4. Finansuotos 20-ies nevalstybinių profesionaliojo scenos meno įstaigų veiklos.

5. Lietuvos šiuolaikinis menas sėkmingai pristatytas Venecijos šiuolaikinio meno bienalėje, Lietuvoje pristatyta šiuolaikinės britų menininkės Rosalind Nashashibi, garso ir performanso

³⁵ Uždavinio tęstinės veiklos priemonių apimtyje vykdomi šie LRV PNIP veiksmai: 2.2.7., 2.2.10.

menininkų kūryba, „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ programoje atidaryta retrospektyvinė Yoko Ono paroda.

6. Kanų kino festivalio metu buvo pasirašytas susitarimas, kad 73-iojo tarptautinio Berlyno kino festivalio metu vyksiančioje 2023-ųjų Europos kino mugėje Baltijos šalims – Lietuvai, Latvijai ir Estijai – bus skirtas garbės viešnių statusas.

7. Vilniaus knygų mugės metu paskelbti Metų knygos rinkimų akcijos penketukai, įvyko autorių apdovanojimai bei pristatyta Knygos meno konkurso knygų-laureačių paroda. Pažymint šio konkurso trisdešimtmetį Kaune atidaryta konkurso pagrindinę metų premiją laimėjusių knygų (1992–2021) retrospektyva. Nacionalinio Knygos meno konkurso leidiniai Frankfurto knygų mugės metu perduoti tarptautiniam konkursui Best Book Design.

8. Įgyvendinta kasmetinė akcija „Vasara su knyga“, kurios metu beveik 23 tūkst. mažų ir didelių skaitytojų prisijungė prie iššūkio ir kartu perskaitė daugiau kaip 137 tūkst. knygų – kone trečdaliu daugiau negu 2021 m., kuomet buvo perskaityta beveik 106 tūkst. knygų.

Užtikrintas tęstinių veiklų profesionaliojo meno srityse finansavimas ir atlikti darbai prisideda prie pažangos uždavinių siekių įgyvendinimo: sudaro sąlygas kultūros sektoriaus augimui, Lietuvos kultūros ir meno žinomumui pasaulyje, kokybiško kultūros paslaugų turinio atsiradimui.

Tęstinės veiklos uždavinio 08-001-11-02 „Užtikrinti kultūros infrastruktūros modernizavimą“ įgyvendinimas

Uždavinys skirtas vykdomų valstybės ir savivaldybių kultūros infrastruktūros modernizavimo projektų tęstinumui užtikrinti.

Svarbiausi veiklos rezultatai³⁶:

1. ES lėšomis užbaigta 12 valstybės kultūros infrastruktūros modernizavimo projektų (iš viso nuo priemonės įgyvendinimo pradžios – 15), dar 21 projekto įgyvendinimas tęsiamas. Svarbiausi baigti projektai: Kauno valstybinio muzikinio teatro modernizavimas, Juozo Miltinio dramos teatro įrangos atnaujinimas, Lietuvos nacionalinės filharmonijos modernizavimas, Lietuvos nacionalinio dramos teatro modernizavimas, Lietuvos jėzuitų provincijos ir Vilniaus jėzuitų gimnazijos bibliotekos įrengimas ir atvėrimas visuomenei, Geležinkelių muziejaus modernizavimas.

2. Taip pat ES lėšomis užbaigti 4 savivaldybių kultūros infrastruktūros modernizavimo projektai (iš viso nuo priemonės įgyvendinimo pradžios – 29), dar 9 projektų įgyvendinimas tęsiamas. Svarbiausi baigti projektai: VšĮ Alytaus kultūros ir komunikacijos centro pastato Alytuje (Pramonės g. 1 B) rekonstravimas, VšĮ „Girstučio“ kultūros ir sporto centro (Kovo 11-osios g. 26 Kaune) kultūrinei veiklai naudojamos dalies rekonstravimas, pastato Naujojoje Akmenėje (V. Kudirkos g. 9) rekonstravimas – pritaikymas Akmenės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos reikmėms, Panevėžio miesto savivaldybės projektas Moigių pastatų komplekso modernizavimas ir pritaikymas visuomenės poreikiams.

3. Užbaigti finansuoti valstybės biudžeto lėšomis 3 valstybės kultūros įstaigų infrastruktūros modernizavimo (atnaujinimo) projektai: Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato dalies Vilniuje (Arsenalų g. 5) tvarkybos darbai ir pritaikymas lankymui, Lietuvos jūrų muziejaus Baltijos jūros gyvūnų reabilitacijos centro Klaipėdoje (Smiltynės g. 2) sukūrimas, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus M. Žilinsko dailės galerijos pastato avarinės būklės likvidavimas ir kapitalinis remontas.

4. Užbaigti finansuoti valstybės biudžeto lėšomis 7 savivaldybių kultūros įstaigų infrastruktūros modernizavimo (atnaujinimo) projektai, iš jų paminėtini svarbiausi: Nidos kultūros ir turizmo informacijos centro „Agila“ Nidoje (Taikos g. 4) nauja statyba, rekonstravimas, Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros centro Kazlų Rūdoje rekonstravimas, Lietuvos valstybės Prezidentui Antanui Smetonai paminklo pastatymas. Dar 16 projektų įgyvendinimas tęsiamas.

³⁶ Uždavinio priemonių apimtyje vykdomas šis LRV PNIP veiksmas: 2.2.9.

5. Parengtas Nacionalinės koncertų salės „Tautos namai“ techninis projektas, atlikta specialioji ekspertizė, bendroji ekspertizė, sąmatos ekspertizė, gautas statybą leidžiantis dokumentas.

Moderni ir šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkanti kultūros infrastruktūra (muziejai, bibliotekos, kultūros centrai, koncertinės įstaigos, teatrai) yra būtina sąlyga siekiant aukštesnės kultūros paslaugų kokybės, prieinamumo ir interaktyvumo, didesnės jų pridėtinės vertės ir paklausos kūrimo, skatinant papildomus lankytojų srautus, formuojant paklausą vietos verslams, didinant patrauklumą investicijoms, verslo plėtrai, naujų darbo vietų kūrimui tikslinėse teritorijose.

Programos 08-002 „Lietuvos kultūros taryba“ įgyvendinimas

Programos uždaviniai skirti užtikrinti meno sričių raidos ir sklaidos bei kultūros programų finansavimo tęstinumą, taip pat užtikrinti Lietuvos kultūros tarybos, kaip kultūros ir meno sričių bei programų projektų administravimo institucijos, efektyvų funkcionavimą.

Tęstinės veiklos uždavinio 08-002-11-03 „Užtikrinti meno sričių raidą ir sklaidą“ įgyvendinimas

Svarbiausi veiklos rezultatai:

1. Paskelbta 15 konkursų teikti paraiškas architektūros, cirko, dailės, dizaino, fotografijos, literatūros, muzikos, šokio, tarpdisciplininio meno ir teatro raidą bei sklaidą skatinantiems projektams vykdyti. Iš viso gautos 1 784 paraiškos, finansuoti 478 projektai.
2. Taip pat finansuota 119 kultūros ir meno projektų, kurių įgyvendinimas dėl COVID-19 buvo perkeltas į 2022 m.

Tęstinės veiklos uždavinio 08-002-11-04 „Užtikrinti kultūros programų įgyvendinimą“ įgyvendinimas

Svarbiausi veiklos rezultatai³⁷:

1. Lietuvos kultūros taryba vykdė 34 kultūros programas ir jų paprogrames. Buvo paskelbti 96 konkursai teikti paraiškas, į kuriuos sulaukta 5 273 paraiškų. Finansavimas skirtas 1 926 projektams ar veiklų programoms, joms paskirstant per 20 mln. eurų.
2. Skirtos 630 kultūros ir meno stipendijos, kurioms paskirstyta daugiau kaip 1,8 mln. eurų.
3. Įsteigtos ir skirtos 133 stipendijos Ukrainos kūrėjams Lietuvoje, tam skirta daugiau kaip 239 tūkst. eurų.

Tęstinės veiklos uždavinio 08-002-11-05 „Užtikrinti kokybišką ekspertinį projektų vertinimą, kultūros tyrimų vykdymą ir Lietuvos kultūros tarybos veiklą“ įgyvendinimas

Svarbiausi veiklos rezultatai³⁸:

1. Įgyvendinti ir pristatyti 7 didelės apimties tyrimai ir 34 analizės. Šie tyrimai ir analizės skirti administruojamų programų finansavimo efektyvumui įvertinti. Paminėtini svarbiausi: „Teisingas atlygis už kūrybą“, „Programos „Kultūros ir kūrybinės industrijos“ vertinimas“, „2021 m. Regionų kultūros organizacijų apklausa“, „Lyčių lygybė kultūros sektoriuje: moterų menininkių ekonominė ir emocinė būklė“, „Nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo būklės bei jos gerinimo galimybių tyrimas“. Visi Lietuvos kultūros tarybos įgyvendinti tyrimai skelbiami <https://www.kulturostyrimai.lt/>.
2. Atlikta Kultūros ir meno projektų ir procesų stebėsenos ir analizės modeliavimo sistemos (SAMS) sukūrimo studija – pristatytas SAMS įgyvendinimo procesą, detaliam aprašyta formuojama rodiklių matrica ir argumentacija dėl įtraukiamų rodiklių.

Svarbiausias šios programos uždavinių rezultatas – užtikrintas skaidrus kultūros ir meno projektų konkursinis finansavimas – sudarė sąlygas įvairiapusei kultūros ir meno plėtrai, įvairovei, edukacijai ir prieinamumui užtikrinti. Šios programos uždaviniai taip pat prisideda prie pažangos uždavinių siekių įgyvendinimo: sudaro sąlygas kultūros sektoriaus augimui, Lietuvos kultūros ir meno žinomumui pasaulyje, kokybiško kultūros paslaugų turinio atsiradimui.

³⁷ Uždavinio priemonių apimtyje vykdomas šis LRV PNIP veiksmas: 2.4.4.

³⁸ Uždavinio priemonių apimtyje vykdomi šie LRV PNIP veiksmai: 2.2.6., 2.4.4.

Programos 08-003 „Kultūros ministerijos valdymo programa“ įgyvendinimas

Tęstinės veiklos uždavinio 08-003-12-01 „Užtikrinti kultūros politikos formavimo efektyvumą“ įgyvendinimas

Programa ir joje suformuotas uždavinys skirtas užtikrinti Kultūros ministerijos, kaip politikos formavimo institucijos, efektyvų funkcionavimą.

Svarbiausi veiklos rezultatai³⁹:

1. Parengtos kultūros sektorių reglamentuojančių įstatymų (Dainų švenčių, Kultūros centrų, Muziejų, Profesionaliojo scenos meno) naujos redakcijos. Jas sieja bendri principai: mažinti biurokratiją, įvesti aiškesnę finansavimo sistemą, įtraukti nevyriausybinės organizacijas, skatinti įvairių formų bendradarbiavimą, suvienodinti vadovų kadencijų modelius ir betarpiškai tartis su sektoriumi. Taip pat parengti Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimai, parengtos ir Seime priimtos Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo pataisos. Paruoštas Mecenavimo įstatymo naujos redakcijos projektas, kuriuo siekiama ženkliau skatinti gerųjų pavyzdžių ir praktikų sklaidą visuomenėje, didinti apdovanojamųjų mecenatų kiekį.

2. Parengtas preliminarus Kultūros politikos pagrindų įstatymo projektas. Išanalizavus ankstesniais projekto rengimo etapais pateiktas pastabas buvo identifikuoti įstatymu reguliuotini santykiai, pradėtas numatomo teisinio poveikio vertinimas. Preliminarus projektas šiuo metu aktyviai diskutuojamas viešosiose konsultacijose su tikslinių grupių atstovais.

3. Išanalizavus vykdomų kvalifikacijos tobulinimo veiklų vykdymo rezultatus ir atsižvelgiant į kultūros sektoriaus daugialypiškumą, apsispręsta dėl mišraus kultūros darbuotojų kvalifikacijos modelio, pagal kurį bendrosiomis kompetencijomis rūpintųsi vienas kvalifikacijos tobulinimo koordinatorius/organizatorius, o profesinėmis kompetencijomis – atskiros įstaigos pagal sektorius.

4. Siekiant tobulinti kultūros procesų stebėseną, konsultuojantis su kultūros sektoriaus atstovais, Lietuvos kultūros taryba ir Valstybės duomenų agentūra, peržiūrėti kultūros palydovinės sąskaitos sudarymo principai ir metodiniai klausimai. Rengiamas Vyriausybės nutarimo projektas, kuriuo bus apibrėžiama Valstybės duomenų agentūros užduoties, rengiant kultūros statistikos programą, apimtis. Rengiamas kultūros srities pagrindinių stebėsenos rodiklių rinkinys siekiant užtikrinti duomenų patikimumą ir palyginamumą nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

Įgyvendinant Kultūros ministerijos valdymo programą pasiekti rezultatai, pradėti ir atlikti darbai prisideda ne tik prie kultūros politikos formavimo efektyvumo, visų ministerijos funkcijų tęstinumo užtikrinimo, bet ir sudaro sąlygas ir būtinas prielaidas visų strateginių ir veiklos tikslų pasiekimui, kultūros sektoriaus gyvybingumui ir augimui.

³⁹ Uždavinio priemonių apimtyje įgyvendinti šie LRV PNĮP veiksmai: 2.2.3.; vykdomi: 2.1.4., 2.2.6.

III SKYRIUS

VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ IR VALSTYBĖS KONTROLIUOJAMŲ VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ VEIKLOS REZULTATAI

Siekama, kad kultūros ministro valdymo srityje nebebūtų valstybės valdomų įmonių. Nuo 2023 m. sausio pradėta UAB „Lietuvos kinas“ likvidavimo procedūra. Planuojama aktualų tolesnei kino raidos skatinimo veiklai šios įstaigos turtą perduoti Lietuvos kino centrui prie Kultūros ministerijos regioninės ir nacionalinės filmotekų steigimui.

Kultūros ministerija šiuo metu įgyvendina šešių viešųjų įstaigų dalininkės teises ir pareigas: VšĮ „Baltijos cirkas“, VšĮ „Teatras Meno fortas“, VšĮ „Vilniaus keistuolių teatras“, VšĮ „Kultūros vertybių globos tarnyba“, VšĮ „Pranciškonų namai“ ir VšĮ „Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas“.

Iš jų tik trijų viešųjų įstaigų visuotiniuose dalininkų susirinkimuose Kultūros ministerija turi 50 proc. balsų: VšĮ „Baltijos cirkas“, VšĮ „Teatras Meno fortas“ ir VšĮ „Kultūros vertybių globos tarnyba“. VšĮ „Baltijos cirkas“ ir VšĮ „Teatras Meno fortas“ veikloje Kultūros ministerija dalyvauja pagal panaudos sutartį perduodama patalpas, o VšĮ „Kultūros vertybių globos tarnyba“ būstinė yra įsikūrusi Kultūros ministerijos patalpose. Įvardintos viešosios įstaigos neįgyvendina pažangos projektų, priemonių, joms nėra pavesta atlikti viešojo administravimo funkcijų, nėra skiriamas tikslinis finansavimas. Paminėtina, kad šiuo metu pradėtos VšĮ „Teatras Meno fortas“ likvidavimo procedūros, kuriant Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje teatro tyrimų centrą, skirtą saugoti, tyrinėti ir skleisti režisieriaus Eimunto Nekrošiaus palikimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, šiame skyriuje nėra pateikiama informacija apie valstybės valdomų įmonių kultūros ministro valdymo srityje ir viešųjų įstaigų, kurių dalininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija, veiklos rodiklius.

Kultūros ministras

Simonas Kairys

Strateginio ir finansų valdymo skyriaus vedėja

Ieva Macijauskytė